

DOMOVINA

Oglasi:

za 1 mm x 60 inseralnega stolpca mali Din 0-20, uradni D 0-30, poslano, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ul. 54.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 18, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrletno Din 3.—, polletno Din 5.—, celoletno Din 12.—.

Gliha vkup štrih

Že v zadnji številki smo prinesli odlomek iz knjižice, ki jo je napisal bivši klerikalni general dr. Šusteršič farovski gospodi za pirhe. Danes prinašamo na drugem mestu nadaljevanje in konec tega izvlečka.

Dr. Šusteršič jo je prav dobro zasolil. To se mu mora priznati. Vse to, kar smo mi že tolikrat in tolikrat pisali z namenom, da odpremo slepo verujočemu ljudstvu oči, je potrdil. Marsikaj je še dodal, kar je vedel samo on in kar so vedeli drugi klerikalni kolovodje. Samega sebe doktor Šusteršič z brošuro ni opral, četudi bi to rad videl, marveč se je še bolj umazal. Zaradi prepričanja in značajnosti sedaj ni obrnil svojega plašča po novem vetru. Tudi se mu ne more v dobro šteti, če sedaj kot uskok klerikalne stranke pljuje nazaj na svoje otroke in jim očita vse grdobije, katerih oče in učitelj je bil on sam.

V čem se pa klerikalna stranka razlikuje od klerikalne stranke iz tistih časov, ko je bil njen načelnik dr. Šusteršič? Na deželi ni veliko razlike. Farovška gospoda je ravno tako nesramna kot je bila pod Šusteršičem. Na kmete in obrtnike pritiska s hudilcem in peklom. Obrekuje jih na prižnici, v spovednici, po hišah in na cesti. Preganja otroke, ženske in moške, ki nočejo pod njen jarém. Včasih je delala na vse pretege za Avstrijo in za nemško ter madžarsko plemstvo, danes pa še z večjo vneto razdira našo mlado narodno državo. Razlika je morda samo v tem, da je včasih klerikalna stranka delala bolj s pomočjo vlade, z žandarji, z glavarji in z državnim denarjem, danes pa je prisiljena delati bolj sama od sebe, ker je v Jugoslaviji izgubila politično moč in vpliv na vlado. Potá in sredstva ter nameni pa so ostali isti. **Nadvlada črne gospode nad ljudstvom in pa strahovanje ter pritiskanje vseh, ki se njihovi politiki ne udajo.**

Dr. Šusteršič opisuje pokvarjenost sedanjih voditeljev SLS, očita jim zahrbtnost, zavratnost, hinavščino, izdajstvo, politično verižništvo in spekulativnost, koritarstvo. Svojim naslednikom pravi, da nimajo nobenih idealov, nobenega poštenja, da vodijo kmete in obrtnike za nos, da farbajo ves svet samo, da jim bebci denarje skupaj vlačijo in si oni mašijo nikdar sita grla. Šusteršič piše, da sedanja SLS ni nič drugega kot maloštevilna trgovska družba za izkoriščanje katolicizma, vere in ljudske neumnosti. Vse to je res. Stari lisjak Šusteršič pa bi se z vsemi klerikalci še nerad

sprl. Ker bi rad dobil na svojo plat duhovščino, zato duhovne posode hvali in udriha le po sedanjih voditeljih SLS, zlasti po drju. Korošcu, drju. Brejcu in prof. Remcu, katerim očita tudi popolno nesposobnost.

Tem očita, da so zapravili Koroško in da so krivi, ako smo izgubili toliko zemlje na Italijane. Mi te gospode ne zagovarjamo, ker vemo, da se v politiki ni obnesla; a resnici na ljubo moramo povedati, da bi n. pr. dr. Korošec lahko boljše vozil klerikalno baržo, ako bi ga duhovščina v svoji strasti ne gnala na stranska pota. Baš farovski ljudje z dežele so tisti hujskači, ki imajo največji vpliv na ljudstvo in vsled tega tudi na vodstvo SLS. Pred temi danes vodstvo SLS vznak popada. Šusteršič jih je pa znal krotiti in je zato imel tudi lepše in boljše čase.

Ako prečitamo dr. Šusteršičevo brošuro, pridemo samo do ene sodbe: **Gliha vkup štrih!** Ako psuje dr. Šusteršič današnji SLS, je ravnotako kakor če bi še črn lonec rogal drugemu osmojenemu loncu. Za nas zanimivo in veliko vredno je le to, da dr. Šusteršič lumparijo prizna in jo tudi enkrat brez ovinkov v polni jasnosti popisuje. Prav ima, če pravi, **da je SLS en sam Avgijev hlev, ki ga je treba požgati.** Samo to bi še moral pristaviti, da bi moral tudi on zraven goreti!

Šusteršičeva brošura bo napravila v farovških vrstah precej zmede. Pa kakor brezobziren je bil Šusteršič napram sedanji SLS, ravno tako brezobzirna bo tudi SLS napram njemu. Ni izključeno, da ga bo še škof preklel in ekskomuniciral. Če pa se to ne bo zgodilo, potem bo pa prišel Šusteršič še nazaj in morda celo po volji visoke cerkvene duhovščine, s katero je Šusteršič v stalnih zvezah. Ker je pri klerikalcih vse mogoče, tudi ni izključeno, da bo prav kmalu sedanji generalštab SLS zopet zamenjan in da bo zopet za poglavarja klerikalcev izvoljen dr. Šusteršič.

Kakor nam je prav, da se klerikalci med seboj prav pošteno koljejo, kakor nam je všeč, da klerikalizem navzlic strašnim naporom vendarle vrag jemlje, vendar si štejemo v dolžnost, opozoriti svoje somišljenike, naj niti enim niti drugim klerikalcem ne nasedejo. Klerikalec ostane klerikalec, če še tako sukno menja. Za kogarkoli se farovška gospoda vleče, ta ni nič prida.

na višku svojega ugleda, svoje oblasti in svoje odgovornosti. Zaeno pa je bil to **višek njene nesposobnosti za vodstvo javnih zadev, višek njene težke narodne krivde.** Ne da bi bila SLS držala rok križem, nikakor. Vsi vnanji znaki so kazali izvanredno delavnost in klerikalni avtomobili so švigali na vse strani, da se v prahu Slovenija

skoraj spoznala ni. Ta groznična delavnost tudi ni bila brez pozitivnih uspehov: **cel roj klerikalnih partizanov - inteligentov je prišel pod streho na državne, odnosno ljudske stroške,** ne glede na to, so li prinesli v svoj novi delokrog več stvarne vsposobljenosti ali več ambicije, ali pa samo poln škat klerikalne ideologije. Četudi dr. Šusteršiču taka opazovanja, ako pomislimo na njegovo strahovlado, posebno ne pristojajo, vendar so zelo zanimiva. Dr. Šusteršič dokazuje, da znači SLS na polju vnanje in notranje politike **same izgubljene bitke.**

Dva velika mrtvaška kamna

se dvigata izven političnih mej naše osvobodene domovine in oznanjata za vse čase klerikalno slavo: na enem se svetli ime «Rapallo», a drugi nosi napis «Koroški plebiscit».

Odgovornosti za «Rapallo» se nikdar ne otrese pred sodnim stolom naše narodne zgodovine; ta odgovornost ostane pribita za vse čase na hrbtu te stranke. Njo v prvi vrsti — podčrtuje Šusteršič — zadene poglavitna krivda za prekomerno zmanjšanje in obrezanje naše domovine, za izgubljeni raj. Popolna pasivnost t. j. popolna nemarnost, je signatura te «politike» v življenjskih vprašanjih našega naroda.

In koroški plebiscit! Ta narodna katastrofa je pa kar neposredno «pozitivno» delo SLS. Kako je bilo mogoče, izgubiti slovenski Korotan? Za to je že bilo treba v najmočnejšo esenco koncentrirane politične in upravne nezmožnosti in nerodnosti. Patent na to esenco ima SLS. Dveletna slovenska uprava je postala grobokop slovenskega Korotana. Usoda in dr. Korošec sta dala dr. Brejcu v roke vso oblast v slovenskem Korotanu. Uprava, uradništvo, žandarji in vojaštvo, državna blagajna in ljudska prehrana, šola in tisk — z eno besedo, vse, kar v javnem življenju kaj šteje, kar daje vpliv in moč brihtnemu vodniku, vse je bilo združeno v njegovih rokah. Pod sardonskim posmehom cele Evrope je slovenski Korotan po svoji lastni samoodločbi šel v nemško Avstrijo!

Same razvaline.

Ravnotako kot v zunanji politiki, piše dr. Šusteršič, da žanje SLS, odkar ni pod njegovim vodstvom, same neuspehe. «Pod uspehi stranke seveda ne smatram (dr. Šusteršič) večjega ali manjšega števila slepih privržencev, ki se dajo vpreči pred njen voz. Popolnoma irelevantno je, koliko mandatov v občinskih zastopih prištevajo klerikalci sebi. Ne presojam strank po številu volilcev, ki jih po razmerah časa vlovijo zase, temveč izključno po tem, kar stranka stori za javni blagor, za ljudstvo, za splošnost. V tem pogledu pa značijo same razvaline pohod klerikalne stranke.»

Ena zasluga klerikalcev.

Šusteršič pravi, da so klerikalci samo takrat «načelniki», kadar sploh nič ne morejo, kadar so brez moči, kadar imajo zvezane roke in noge in jim teče le jezični mlin in tintni potok. Kadar pa imajo v rokah oblast in so tedaj v položaju, da načela izvedejo, takrat — **adijo načela!** Kako pozna mojster svoje učence! Eno zaslugo, pravi dr. Šusteršič, da vendarle priznava voditeljem sedanje SLS: **Spoznali so še pravočasno, da se avstrijska ladja potaplja in odložili so v pra-**

vem času svoj dotlej vedno svetli avstrijski patriotizem. Prve zapuste potapljačo ladjo — **podgane.** Kapitan pa ostane na krovu in se pogrezne s svojo ladjo. Šusteršič si domišlja, da je bil kapitan, Korošca in druge imenuje podgane.

Interesantno pismo dr. Korošca.

Dr. Šusteršič poskuša oprati svoje avstrijakantstvo, zlasti s tem, da ga drugim klerikalcem dokazuje. Po njegovih trditvah sta bila on in dr. Krek enaka avstrijakanta, dr. Korošec ga je pa še celo prekašal. Njegove trditve so dobro podprte, seveda pa ne morejo nikogar prepričati, da je bil eden najostudnejših priganjačev stare Avstrije — on sam. Od njegovih očitkov je zlasti zanimiv oni, naslovljen na dr. Korošca. Dr. Šusteršič se spominja, kako ga je okoli začetka leta 1917. ministrski predsednik Clam Martiniz vabil k sebi in ga naprosil, da napiše pismo za Wilsona, v katerem naj svetovno potrdi zvestobo svoje stranke da Avstrije. Odgovoril mu je, da mora govoriti preje s Korošcem. Kar seže Clam - Martiniz v predalek svoje miže in mu pomoli pod nos tozadevno pismo dr. Korošca, ki se je «kar cedilo avstrijskega patriotizma in kjer je obljuboval, zase in za narod, da žrtvuje vse, kar ima in zadnjo srage svoje krvi za Avstrijo in njenega cesarja.»

Dr. Krek in dr. Korošec kot srbofoba.

Dr. Šusteršič pojasnjuje, da je SLS v balkanski vojni 1912/13 zavzemala Srbom neprijazno stališče, četudi je v «Slovencu» dr. Žitnik pisal članke v prilog Srbom. Kot najbolj pronosirane protisrbskega politika v isti dobi omenja dr. Šusteršič — dr. Korošca. Pisatelj brošure zatrjuje, da mu je takrat dr. Korošec pisal pismo, kjer mu je pretvil s konsekvencami štajerskega krila SLS, če ne preneha «Slovenec» s svojo srbofilno pisavo.

Dr. Šusteršič pravi dalje, da je sam dr. Krek, ki je bil ob prvi balkanski vojni srbofilen, že leta 1913. na mnogobrojno obiskani seji vodstva SLS, v navzočnosti okoli 80 najvplivnejših mož stranke, spontano predlagal, da naj se SLS izreče v bolgarsko - srbskem sporu za Bolgare, kar je bilo soglasno sprejeto.

Sama osebna intriga in humbug.

Voditelji SLS se sedaj pač lahko skrivajo. Ako je le nekaj tega res, kar o njihovi zahrbtnosti in o njihovem intrigantstvu pripoveduje dr. Šusteršič, je že to zadosti za njih moralnično justifikacijo. Utis pa ostane, da so vse tozadevne Šusteršičeve navedbe točne. Liberalce prištevajo dr. Šusteršič med svoje legitime nasprotnike, katerim je šlo za uveljavljanje načel, za boj, ki so ga bili po njegovi sodbi brezobzirno sicer, toda odkrito in možato. Sedanje voditelje SLS proglašajo za nelegitimne nasprotnike, saj so sedeli z njim skupaj v eni stranki ter mu nikdar niso odkrito nasprotovali.

Njim očita dr. Šusteršič denuncijantstvo. Za hrptom, v skrivnosti, kjer ni bila mogoča ne kontrola in ne odgovor, so šušljali na uho, sumničljivo natolevali, lagali in obrekovali, z naračnost dovršeno brezobzirnostjo za vse katekizme, katerih so se kedaj učili. Kako lepa slika učencev Šusteršičeve šole! Danes se SLS poslužuje ravno istih sredstev! Načela — nič;

Odlomki iz Šusteršičeve brošure

Vso ost svoje brošure je dr. Šusteršič maperil proti oni struji v klerikalni stranki, ki je njega strmoglavila, se polastila vodstva SLS, v katerem še danes odločuje. Popis te klerikalne gospode je zanjo uničujoč.

Same izgubljene bitke.

Dr. Šusteršič pravi, da je bila SLS takrat, ko je bil Korošec min. podpred.

skrbi za ljudski blagor — nič; resnega narodnega stremjenja — nič. Vse je bila sama nizka, umazana osebna intriga in humbug.

Klerikalna korupcija.

Dr. Šusteršič piše, da je upor proti njemu v SLS nastal zgolj iz osebne zavisti in lakomnosti. Niti najslabotnejši žarek kakšnega idealnega stremjenja ni omilil tega nizkega hrepenjenja.

Katoliški akademiki so zahtevali, da ima deželna uprava in sploh politični vpliv stranke služiti v prvi vrsti preskrbovanju katoliških akademikov z dobrimi službami. Kot katoliški akademik pa naj bi veljal le tisti, ki ga »starešinstvo« kot takega pripozna in priporoča. Izključeni naj bi bili še tako katoliško misleči in čuteči, da niso bili od prof. Bogomila Remca žigosani kot pravi »katoliški akademiki«.

Dr. Šusteršič navaja kot zgodovinsko resnico, da so se njegovi nasprotniki v stranki pogajali z avstrijskimi vojaškimi krogi — s katerimi so imeli radi kupčij Gospodarske zveze trajne stike — o ustanovitvi male Jugoslavije, pri čemer so n. pr. pritrdili, da se žrtvuje slovenski Korotan. Z rekvizicijami so širili kupčijo Gospodarske zveze. Šusteršič popisuje današnje voditelje SLS kot ljudi, ki se bore z metodami, ki so še globoko pod nivojem kalabreškega brigantstva. On meni, da ni brez pomena, da ljudstvo spozna volkove in hinavce, ki se danes šopirijo na površju narodnega življenja, v izposojeni halji ljudskih svetnikov. Naprednjaki to pripovedujejo trideset let. Klerikalci z ogorčenjem protestirajo in so se najbolj ogorčeno branili proti očitku partizanske korupcije baš takrat, ko je bil dr. Šusteršič med »volkov in hinavci«. Sedaj potrjuje pravilnost protiklerikalne propagande sam bivši klerikalni voditelj.

Nemorálnost SLS glede avtonomije.

V jedro politične skvarjenosti in nepoštenosti zadene dr. Šusteršič, ko piše o tem, kako pojmujejo klerikalci avtonomijo in centralizem. On pravi: »Kadar ima avtonomijo kdo drug v roki, so zoper avtonomijo. Če imajo sami državno oblast v rokah, so za državno onnipotenco. Če pa imajo državno onnipotenco drugi v rokah, so za avtonomijo, da zlezejo skozi okno tja, odkoder so bili pri vratih vrženi vun. Če bi v Beogradu sedela klerikalna vlada, v Ljubljani pa klerikalnim frazerjem nepovoljna avtonomna vlada, bi nikdo ne bil hujski centralist kot sedanja SLS. Dr. Krek je razlagal, da mora biti jugoslovanska država urejena strogo centralistično.

V spomin Iv. Kromarju

Danes se je med nami že nekako pozabilo, kako težki in krvavi časi so za nami.

Ko je napovedala Avstro-ogrška vojno Srbiji, se je začelo pri nas preganjanje vseh narodnozavednih ljudi. Klerikalna stranka je bila takrat tista, ki je veljala za steber av-

stroogrške monarhije med našim narodom. Pristaši te stranke so najhujske hujskali na vojno klanje in besneli proti Srbom. Klerikalci so kar teknovali med seboj, kdo se bo izkazal za najbolj patrijotičnega in denunciral največ zavednih narodnjakov. Klerikalci imajo vsled tega na vesti mnogo žrtev.

Iskali so takrat avstrijski krvniki veleizdajalce vsepovsod. Zaprli so takrat na stotine zavednih Slovencev kot veleizdajalce in mnogo med temi je plačalo svojo narodno zavednost z življenjem. Avstrijski krvniki niso poznali milosti.

Ena teh žrtev avstrijske krvočnosti je bil tudi Ivan Kromar, kovač s Stare gore nad Semičem, oče osmero otrok. Kaj je zakrivil Kromar? Rekel je: »Srbija dela prav, da se brani!« Govoril je to, ko je odhajal na fronto. Te njegove besede je slišal neki klerikalni gostilničar v Črnomlju in ga ovadil.

Kromarja so nato zaprli. Po tritedenskem zaporu so ga poklicali nenadoma k razpravi. Ko je bila razprava končana, je Kromar mislil, da je oproščen in se je veselil, da se bo mogel zopet povrniti k svoji družini. Drugega dne proti poldnevju pa je prišel nenadoma h Kromarju v zapor vojni kurat, kar je pomenilo: Kromar bo ustreljen. — Ko je kurat prečital Kromarju smrtno obsodbo, ki se ima izvršiti čez dve uri, se je ubogi orjaški mož sedel in strašno zakričal. Obupno je zatrjeval svojo nedolžnost in vzdihoval po svoji nepreskrbljeni družini.

Dne 16. oktobra 1915. je bil Kromar ustreljen na Suhem bajerju pri Ljubljani. Njegove ostanke hrani grob št. 10. Padel je kot mučenik jugoslovanske ideje, ki je končno zmagala.

Kromar je zapustil v bedi osem sirot in ženo. Judež lškarijot, klerikalni gostilničar, ki ga je izdal, pa živi danes v bogastvu in izobilju ter sploh ne misli na to, da bi vsaj sedaj skušal olajšati bedo sirotam svoje žrtve.

Že nad šest let krije grob št. 10 na Suhem bajerju Kromarjeve ostanke. Dne 22. t. m. pa bodo odpri njegov grob in veličasten sprevoz se bo pomikal iz Suhega bajerja po ljubljanskih ulicah proti glavnemu kolodvoru in v nedeljo dne 23. t. m. pripelje osebni vlak po 10. uri poldne ostanke narodnega mučenika v Črnomelj. Pogreb na črnomaljskem pokopališču se bo vršil zelo svečano. Udeležili se ga bodo Sokoli, gasilna društva, polnoštevilna godba Dravske divizije iz Ljubljane itd. itd.

no v korist. Lastnik igralnice zopet plača velik del dohodkov knezu. Plača tudi zato, ker je to edina igralnica v Evropi. Preje so nemški knezi imeli take igralnice, toda minilo je že deset let, odkar so jih opustili. Zaprli so jih zaradi tega, ker so povzročale mnogo gorja. Pride človek, začne igrati, pa se spozabi in položi vse, kar premore, in še tuj denar, potem pa v obupu skoči v morje ali se celo ustrelji. Nemci so svojim knezom prepovedali te igralnice, vladarju Monaka je ne more nihče. Njegova še obstoja. Od tedaj vsi ljubitelji igre hodijo k njemu in zaigravajo vse v njegovo korist. S poštenim trudom si ne sezidaš kamnite palače! ... Tudi knez Monaka ve, da je to podlo, toda kaj se hoče! Živeti je treba! Saj tudi ne bi bilo ravno preveč lepo, če bi človek živel samo od davka na žganje in tobak.

Tako živi ta vladar in grebe skupaj denar in ima dvor, kot pravcati

Dan 23. t. m. naj bo dan obsodbe izdajstva klerikalnega Judeža lškarijota, ki je ovadil Kromarja in tako povzročil njegovo usmrčenje. — Slava narodnemu mučeniku Kromarju!

Slovinci, Slovenke!

Poroko našega kralja Aleksandra z romunsko princezino Marijo hoče proslaviti slovensko ženstvo na ta način, da pomaga najrevnejšim med revnimi, to je našim zanemarjenim osirotelim otrokom, ki jih šteje Slovenija okoli 76 tisoč.

Strahotne posledice vojne vplivajo pogubno zlasti na mladino, zato hočemo zastaviti vse svoje sile v to, da obvarujemo doraščajoči rod pred propastjo. Zaradi tega hoče slovensko ženstvo, združeno v »Narodnem ženskem savezu«, postaviti v Ljubljani »Materinski in dečji dom«, ki bo nosil ime naše bodoče kraljice Marije. Ta dom bodi domače ognjišče osiroteli, zapuščeni in zanemarjeni mladini vse Slovenije in varno zavetje materam.

Ljubljanska mestna občina, na katero smo se obrnile, nam je naklonila že milijonski dar s tem, da nam je prepustila brezplačno stavbišče za dom. Ta vzgled ljubljanske občine naj bo vzpodbuda vsem ostalim občinam Slovenije, da prispevajo po svojih močeh. Vse slovenske občine, ki se bodo odzvale našemu klicu, prosimo, da tudi med svojimi občani obude razumevanje za naše delo.

Slovinci in Slovenke! Združimo se vsi, brez razlike spola, stanu in strankarskega prepričanja, in poklonimo kraljevski dvojici dar, ki bo pričal vedno o naši odkritosrčni in iskreni ljubezni.

Naše občine in vse večje darovateljce hočemo zabeležiti v posebni knjigi, ki jo bomo poklonili kraljevski dvojici.

Narodni ženski savez SHS.
v Ljubljani.

Ameriško pismo

Cleveland, Ohio, marca 1922.

Slovinci v Zedinjenih državah čitajo mnogo in tudi Vaš list bi imel tu še več naročnikov, kot jih ima, če nam tega ne bi branil naš »finančni minister«. Saj razumete, kaj ne?

Imamo 17 časnikov in revij. Ker pa v teh ameriško-slovenskih novinah ni rodoljubnosti in ljubezni za rojstni kraj, se mnogi s hrepenenjem oziramo po listih iz stare domovine.

Neprijetno občutimo mi tukaj razdiralno delo nekaterih vaših listov. Razdirati je seveda lahko, delati skupno pa je skrivnost uspeha!

kralj. Kronan je, svečano hodi na izprehod, deli nagrade, kaznuje, pomiluje, prireja svečanosti, ustvarja zakone in sodi. Vse kakor kralji. Samo — kraljestvo njegovo je majhno. In glej, takole kakih pet let bo od tega, ko se je zgodil v njegovi državi umor. Ljudstvo je sicer miroljubno in dotlej ni bilo še nikoli slišati kaj tako groznega. Zato so se zbrali ljudje in sodniki, prokuratorji, porotniki in advokatje in so jeli soditi morilca, kakor je pač treba. Sodijo, sodijo in sklenejo po zakonu, da je treba morilcu odsekati glavo. Lepo! Sklep predlože knezu, ki ga prebere in potrди. Da, kaznovan naj bo, kaznovan, da! Samo, glej smolo: v celi državi ni rablja in ne giljotine, da bi mu z njo odsekali glavo.

Ministri mislijo, mislijo in sklenejo vprašati francosko vlado, če jim lahko še pravočasno pošlje morilni stroj in krvnika, da odseka zločincu glavo in koliko bi to stalo. Poslali so

Mesto Cleveland je dokaj znamenita naselbina Slovencev. Imamo domače advokate, zdravnike, zobozdravnike, pesnike, pisatelje itd. Tudi domače trgovce imamo, obrtnike, »Sokola«, »Narodno čitalnico« in razne izobraževalne organizacije. Prirejamo tudi pogosto lepe slovenske igre.

Slovinci so raztepeni povsod po svetu in skoraj bi človek lahko dejal, da se tudi s slovenskim jezikom daleč pride. Le škoda, da malo vemo drug za drugega. Zlasti po Zedinjenih državah so Slovinci naseljeni v večjih skupinah po kmetijah, kjer imajo tudi svoje župane, odbornike itd.

Kakor povsod po svetu, so tudi pri nas na dnevnem redu razne goljufije, ubijstva in hudobije vseh vrst.

V Chicagi so te dni obesili ubijalca Churcha. Ker ni hotel 40 dni pred smrtjo pokusiti nobene jedi, je bil tako oslabel, da so ga nesli na vislice na stolu privezanega in so ga kar s stolom vred obesili.

Pred kratkim so se posvetovali zdravniki, kako bi ozdravili slaboumnega zločince, ki je bil obsojen na smrt; radi bi mu namreč pri zdravem razumu zavili vrat.

Nek Italijan je ustrelil svojo ljubico, ker ga ni hotela poljubiti. Sodišče ga bo temeljito poučilo, da ni dovoljeno za take stvari ljudi streljati, pa najsi bodo tudi ljubice.

Nemčija je začela preplavljati svet s svojim blagom, ki ga razpečava po tako nizki ceni, da domači naši izdelki zaostajajo.

Tudi japonskih ogleduhov kar mrgoli tod. Uslužbeni so kot pometachi in postrežki po uradih, pri časnikiht itd. Ponekod se pečajo tudi s poljedelstvom.

Prihodnjic še kaj. Dotlej pa pozdravljeni, Vi in vsi bralci in bralke »Domovine«!

Politični pregled

Na velikonočno nedeljo se je vršilo v Sarajevu

posvetovanje centralnega odbora jugoslovanske muslimanske stranke, da se zavzame stališče napram dogodkom, ki so tekom zadnjega časa dovedli do znatnih razlik med skupinama dr. Spahe in dr. Karamehmedovića. Dr. Spaho zasleduje avtonomistično politiko, dočim Karamehmedovića skupina zastopa centralistični program. Zborovanje je bilo precej burno. Dr. Spahova avtonomistična skupina je predlagala resolucijo, ki je bila z večino glasov sprejeta in ki zahteva, da se mora jugoslovanska muslimanska stran-

pismo. Čez nekaj dni pride odgovor: »Stroj in krvnika lahko pošljemo. Stroški 16.000 frankov.«

Pokažejo knezu, ki misli, misli ... 16.000 frankov. Ni vreden, lopov, tega denarja! Ali ne bi to šlo lahko kako ceneje? 16.000 frankov! To se pravi: vsakemu prebivalcu nprtili nanovo dva franka davka! Cisto nemogoče! Začeli bi se puntati! Skličejo sejo in se začno posvetovati, kako bi bilo mogoče pomagati. Po dolgem posvetovanju sklenejo prositi laškega kralja pomoči. Francoska vlada je republikanska, ne mara kraljev, Lahi imajo pa kralja, ta jim mogoče postreže ceneje. No, res mu pišejo! V kratkem pride odgovor. Italijanska vlada sporoča, da rada posodi giljotino in krvnika. Vsi stroški bodo znašali 12.000 frankov. Ceneje je že, vendar še vedno drago. Lopov ni toliko vreden! Spet pride malo manj nego 2 franka na prebivalca. Ugibajo in ugibajo, kako bi

Idilična država

(Prosto po L. N. Tolstem.)

Na obali Sredozemskega morja, med Francijo in Italijo, se nahaja mala državica z imenom Monako. V tej državi je prebivalstva manj nego v kakem malem mestu, nekako 7000 po številu. Zemlje je tako malo, da pride komaj malo nad en hektar na osebo. Država ima svojega vladarja, ki ima dvorec in dvorjanike, ministre in višjo duhovščino, generale in vojaštvo. Vojakov ni mnogo, vseh skupaj kakih šestdeset, ali vojaštvo je le.

Vladar ima malo dohodkov. Davek pobirajo tam na vino, na žganje, na tkanine in na vse, kar se je in pije, kakor povsod. No, ljudstva je malo, — kako naj bi vladar preživel sebe, uradnike in dvorjanike, če bi ne imel posebnih dohodkov? Izreden dohodek je takozvana igra na rulete. Ljudje igrajo — lastniku ved-

ka povrniti k avtonomističnemu programu. Obenem je resolucija zahtevala odstop obeh muslimanskih ministrov. Manjšina je nato predlagala resolucijo, s katero muslimanska stranka odklanja sodelovanje z Radicevci in z ostalimi protidržavnimi elementi, kar je bilo tudi sprejeto.

Z ozirom na gorenji sklep centralnega odbora muslimanske stranke sta

prijavila odstop muslimanska ministra,

in sicer minister za trgovino in industrijo Vilović in minister za narodno zdravje Omerović. Vendar še vsled tega ni gotovo, če bo odstopila cela vlada. Kakor se poroča, bosta namesto odstopivših ministrov vstopila v vlado po en zastopnik SKS. in novega Seljaškega saveza.

Kakor izgleda iz pogajanj med jugoslovanskimi in italijanskimi delegati glede izvedbe rapalske pogodbe, je

zavzela Italija prijaznejše stališče napram Jugoslaviji.

Saj je pa tudi že skrajni čas, da prenehajo zavlačevanja Italije in da se rapalska pogodba točno izvrši. V prijateljstvo Italije sicer ne verjame, vendar pa se moramo že enkrat vsaj na zunaj spoprijazniti z Italijani, da bomo lahko končno uredili mejo napram Italiji.

Kakor poročajo iz Genove, je nastopil

na genovski konferenci kritičen položaj,

ker se je doznalo, da so ruski in nemški delegati na genovski konferenci sklenili na velikonočno nedeljo mirovno pogodbo, s katero je razveljavljena med staro Nemčijo in boljševiško Rusijo leta 1917. v Brest-Litovsku sklenjena mirovna pogodba in s katero je odstranjeno vsako doslej še obstoječe neprijateljsko razmerje med obema državama. Ta pogodba je drugače popolnoma gospodarskega značaja. Vse delegacije raznih držav na genovski konferenci razpravljajo o tej pogodbi. Splošno se smatra, da je ta rusko-nemška pogodba naperjena proti Franciji. Predsedniku nemške delegacije se je izročila vsled tega nota, v kateri se izraža obžalovanje, da je Nemčija v prvih dneh uspešnega dela konference brez obvestila drugih na konferenci udeleženi držav tajno sklenila neko pogodbo z Rusijo. Kaj je nemška delegacija odgovorila, še ni znano. Tako vse izgleda, da konferenca ne bo končala uspešno svojega dela.

Zanimalo bo čitatelje tudi, kaj se je zgodilo s hrvatskim memorandumom,

ki ga je naslovil hrvatski blok na genovsko konferenco. Na konferenco ni napravil memorandum, v katerem zahtevajo hrvatski blokaši samostojnost Hrvatske, prav nobenega vtisa. Konferenca je prejela iz raznih krajev podobne spomenice, a je spravila vse v arhiv, ker se konferenca sploh ne bo mešala v notranje zadeve kake sodelujoče države.

Dopisi

Sora. Nedavno je «Domovina» prinesla dopis o ravnanju gosp. župnika Kajdiža. V omenjenem dopisu stoji, da bi bilo najboljšo, če bi g. župnik pobral šila in kopita ter odšel, kamor mu drago. Pozabiti pa ne smemo tudi na našega učitelja g. W., kateremu je politika glavna, šola pa postranska stvar. Ta in pa župnik sta glavna stebra Orja, ki šteje poleg omenjenih dveh še menda par članov mladičev, katerim se zdi svet okoliinokoli zaplankan, ki pa vendar znajo lepo zapeti, kadar se vračajo z nočnih orlovskih sestankov, vršečih se v šoli, sledečo «čedkano» pesmico: «Če hočeš moja bit', boš mogla znati vince pit'». Za enkrat samo opozarjamo, da šola ni za čukovsko gnezdo tukaj, da se v njej politizira. Orli si naj poiščejo svoje zavetje kje drugje. — Saj je lepo, če je človek versko vzgojen, pa ne tako kot g. učitelj, ki hodi redno s sklenjenimi in povzdignjenimi rokami pred mizo Najsvetejšega, takoj potem pa v farovž, kjer pri kavi opravlja šolsko mladino, češ, da so otroci naprednih in samostojnih kmetov najbolj zabiti. Opozarjamo Vas, g. učitelj, da se bolj zanimate za poučevanje in dobro vzgojo mladine, ne pa za politično obrekovanje.

Nekdo iz tare.

Sodražica. Na občnem zboru krajevne politične organizacije JDS, ki se je vršil v nedeljo 9. t. m., je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: za predsednika Josip Oberstar, posestnik in trgovec v Sodražici; za podpredsednika nadučitelj Mihael Vrbič, za blagajnika Jakob Perdan, za tajnika Adolf Ivanc, za odbornike pa: Fran Fajdiga, Karel Štrbenk, Alojzij Gnidca, Franc Mikolič, Rudolf Hudolin in Simon Šega, vsi iz Sodražice, ter Franc Šega iz Zamosteca in Karel Pirc iz Zigmarič. Kot pregledovalca računov sta bila izvoljena Viktor Drobnič in Franc Gregorič. Poročilo o delovanju organizacije se je z odobravanjem vzelo na znanje. Zborovanje je bilo zelo živahno in končno so se vsi razšli s prepričanjem, da se ne smemo odtegovati delu in pa dolžnostim, ki nam jih nalaga strankin program. Na zahtevo članov se je tudi sklenilo, da skliče odbor večkrat

skupne sestanke, na katerih se bo razpravljalo o ožjih in širših gospodarskih ter političnih vprašanjih. Za volilni sklad organizacije se je ob tej priliki nabralo 526 kron. Srčna hvala vsem!

Veliki Gaber. Na dopis v «Domovini» št. 15 z dne 14. t. m. pojasnjuje podpisani šolski voditelj v Velikem Gabru dopisniku, da so tukaj štiri učiteljske moči, ki poučujejo natančno po urnikih za štirirazrednice, ki jih je okrajni šolski svet v Litiji potrdil pod št. 627. Trditev, da imajo trije učitelji ravno toliko ur kot prej dva, ko je bila dvorazrednica, je velika laž, saj so vendar sedaj štiri učiteljske moči, ne samo tri. Čudno se dopisniku zdi, kakor se sliši, le to, da sta dve učiteljski moči prosti večinoma dopoldne in dve popoldne — le to ga menda bode, kar se mu pa pojasni, da je nerazdeljen dopoldanski, oziroma popoldanski pouk tukaj, ker sta samo dve učni sobi na razpolago. Dopisnik menda nima otrok, da bi mu povedali, kdaj se pouk sedaj pričinja in kdaj konča. Dopisnik naj pride v šolo in bere urnike, potem bo sodil, ali se preveč ali premalo poučuje. Najboljše je, da čaka za oglom šole in poslušaj, da se pouk pričinja ob 8. zjutraj in končuje ob 5. popoldne, potem bo šele lahko govoril. Če je poštenjak, naj svoj dopis tudi podpiše, da se vé, s kom se ima opraviti.

Josip Zajec, šol. vod.

Trbovlje. Kljukec je na višini srčne kulture, to je znano; da pa dela tudi dosledno v verskem oziru, naj bo dokaz naslednje: Tam v hribih živi 89letni starček, ki je bil vse svoje življenje veren, pobožen in je videl v vsakem duhovniku višje bitje ter mu je bil slepo udan in pokoren. Še zdaj, ko je onemogel in je imel pred vojno samo 22 K mesečne pokojnine, je bil naročnik «Glasnika» in «Slovenskega gospodarja», nikdar ni izpustil nedeljske maše in še večernice je obiskoval, dasi je moral dvakrat v Trbovlje, kamor je pičlo uro hodá. Med vojno je ta siromak silno stradal, kakor smo razmeroma vsi, ki moramo živila kupovati, on pa je dobival moko pri znanem Koruzniku in ta mu je dajal na teden po eno osminko ali eno šestnajstinko ali pa nič, kakor se mu je ravno zdelo in kolikor je sam ni mogel snesti, kajti vedno je nosil kos belega kruha v roki s kozarcem vina pred seboj ter pobožno vzklikal: «Hvala bogu, hvala bogu, da imamo le toliko kruha!» Starček ga je milo gledal, prosil, toda vse zastoj, Koruznik si je redil trebuh, siromak pa je stradal, da je bilo joj. Seveda si je za-

pomnil Koruznika, ki je vsem odjemalcem trgal moko, sam pa jo je žrl kar na debelo, ker je imel za seboj vse avstrijske žandarje, financarje in policaje ter je pridno zabavljajal na Srbe, «ki nam bodo prinesli samo uši,» kakor se je večkrat izrazil v gostilni. Stari siromak je po prevratu vsakemu povedal, kaj je delal Koruznik z njim in zato je bil Koruznik silno jezen na starčka. Ta je stanoval že nad 20 let v cerkvenem stanovanju in redno plačeval stanarino. Koruznik je tuhtal osveto nad ubogim siromakom in je našel zaveznika v našem Kljukcu s srčno kulturo. Ta je napravil Koruznika za «čekmoštra» in tega prvo sveto delo je bilo, da je začel riniti starega siromaka iz cerkvenega stanovanja. Starček je šel poln zaupanja do «pastirja», kjer je prej vsled svoje vernosti vedno našel zanesljivo zaslombo in tožil, kam naj gre, ako mora iz stanovanja in Kljukec, v spominu na Koruznikovo vino in cenene klobase se je poln srčne kulture možato odrezal: «Za mojo voljo v hosto!» — To je gola, dasi neverjetna resnica in potrdi jo starček sam in več drugih prič. Tako delajo torej Kristusovi namestniki. Siromak pa javno in rad povdarja: «Ko bi ne bil že 90 let star, ta duhovnik bi me spravil ob vso vero!»

Hrastnik. Te dni sem slišal v Trbovljah, da je nek srborit kaplan pretepel šolskega otroka na zverinski način, ker se je temu prijela hostija na nebo, da je ni mogel požreti. Jezen pa je bil na otroka zaradi «Sokola». Trboveljski socialni demokrati so res pravi božji voleki, da dopuščajo take sirovosti nad svojimi otroci.

Sv. Katarina. Nesramnost naših «pastirjev» presega vse meje. Te dni mi je poslal kaplan Gologranc spovedni listek z naročilom, da moram odslej redno k spovedi in maši hoditi, «ker on hoče tako imeti!» Gospod Gologranc! Pri Vas nimam ničesar iskati in Vam prepovedujem, da še kdaj prestopite moj prag! Bere ne dam nobenemu duhovniku, ako nisem po zakonu prisiljen. Prinesli niste v mojo hišo še drugega nego prepir in sovraštvo in zato ne potrebujem Vaše črne umetnosti. Zapomnite si to! Kaj bi rekli Vi, ako bi jaz zahteval, da pridete k meni drva žagati ali gnoj kidati? Moje življenje je bilo delo in boj za obstanek v širokem svetu, kar Vi poznate samo iz lemenata in knjige, ki jo je za boljšo prebavo napisal vsega dobrega sit duhovnik. Ohranite spovedne listke za sebe in ne usiljujte jih ljudem, ki

mogoče stvar poceniti. Mogoče bi hotel kdo izmed vojakov odsekati zločincu glavo? Saj se v vojni ljudje tudi ubijajo. Vojak mora biti vedno pripravljen na kaj takega.

Res, general pravi vojakom: «Ali ga boste?»

Nočejo. Ne morejo, ker se niso tega učili.

Kaj sedaj? Ministri spet mislijo, ugibajo, skličejo komisijo in se posvetujejo, kaj bi bilo, če bi mu smrtno kazen spremenili v dosmrtno ječo. Vlada bi na tak način pokazal svoje blago srce in stroški bodo manjši. Kralj je zadovoljen. Glej, spet smolo! Take ječe ni, da bi človeka zaprli vanjo. Sicer imajo nekako izbo, kamor zapirajo ljudi za kratko dobo, toda ječe, prave ječe jim manjka. Ker si ne morejo pomagati drugače, ga vseeno potisnejo v tisto sobo in postavijo stražo pred vrata. Stražnik pazi in ko pride čas obeda, gre v kuhinjo in prinese jedi.

Tako presedi kaznjene šest mesecev, presedi leto dni. Koncem leta začne vladar pregledovati račune in spozna, da novi izdatki niso ravno majhni. Straža in hrana — nad 6000 frankov na leto! Zločinec je pa mlad in zdrav in lahko živi še petdeset let! Jojmene, kam to pride, taki stroški! To ni mogoče! Spet pokliče vladar ministre, da bi razmislili, kako in kaj s tem nesrečnežem.

Ministri se snidejo, mislijo in mislijo. Eden pravi: «Gospoda, odslovi mo stražo! To bo najlažje».

Drugi meni: «Bo pobegnili. Pa naj! Vrag z njim!»

Sklep povejo vladarju in on ga potrdi. Nato odslove stražo. Toda, kaj se zgodi? Ko pride čas obeda, išče jetnik stražo, ko pa je ne najde, vzame sam jedilno posodo in gre v kuhinjo po jed ter mirno vzame, kar mu dajo. Potlej se mirno vrne v svojo sobo in zapre vrata za seboj. Drugi dan se ponovi isto. Po hrano gre,

a pobegniti noče. Kaj sedaj? Mislijo...kako bi bilo, če bi mu kar v obraz povedali, da ga ne marajo. Naj gre zbogom!

Pokliče ga k sebi minister pravde in mu reče: «Zakaj ne pobegnite? Saj niste več zastraženi. Lahko kar greste. Vlada tudi ne bo hud.»

«Vladar ne bo hud, pravite, če jaz odidem? Kam pa naj grem? Vi ste me nesramno obsodili, zdaj me nihče ne mara. Tudi dela sem se odvaldil. Vi niste ravnali prav z menoj. Tega bi ne smeli!... Obsodili ste me na smrt, kajne? Prav! Morali bi kazen tudi izvršiti. Vi tega niste storili. To je prvo! Jaz se nisem protivil. Potem ste me obsodili na dosmrtno ječo in mi postavili stražnika, da bi mi donašal hrano. Potlej ste mi vzeli stražo. To je bilo drugo! Jaz se spet nisem protivil, sam sem hodil po hrano. Sedaj mi pa pravite: «Pojdi! Vi hočete, toda jaz ne grem nikamor».

Kaj sedaj? Spet se zberejo in se posvetujejo. Kaj bo sedaj? Iti noče. Mislijo in mislijo... kako bi bilo, če mu damo pokojnino? Brez nje ne bo hotel iti. Res sporoče vladarju:

«Nekaj moramo ukreniti, da se ga rešimo.»

Nakažejo mu letno 600 frankov. «Zaradi mene lahko», reče kralj, «samo da mu boste redno izplačevali.»

Tako je bilo sklenjeno. Tretjino mu kar izplačajo in zločinec gre iz države. Četrta ure se je vozil z železnico, onkraj meje pa je izstopil, kupil zemljo in si je uredil dom in vrt ter začel veselo živeti.

Pokojnino še danes prejema. Kadar jo dobi, gre v igralnico, stavi dva, tri franke, včasih dobi, včasih izgubi in odide spet v svoje mirno in lepo življenje.

Srečen je, da ni bil v drugi deželi, kjer so trde ječe in se smrtno kazni izvršujejo.

Jim je Bog pamet dal. Temu se tudi zahvaljujem, da me je poslal v svobodno Ameriko in nazaj v svobodno Jugoslavijo ter nas rešil klerikalne Avstrije, kjer ste v družbi razuzdanih in propalih Habsburgov molzli ubogo ljudstvo, kar bi radi tudi še sedaj. Toda prepozno je! Izberite si drugo, koristnejše delo, to Vam svetuje
Franc Mlačnik.

Marenberg. Minulo zimo je zmrznil tukaj v snegu tukajšnji kaplan Ernest Vidic. Mož je ljubil zraven drugih pijalč posebno žganje in tako je prišlo, da se je čez glavo zadolžil v različnih tukajšnjih nemčurskih gostilnah in žganjarjih, kamor je on dnevno in nočno zahajal ter svojo službo zanemarjal. Mož pa je bil drugače vsaj dostojen in tudi v svojih mokrih urah. Sedaj smo dobili naslednika. Kakor je opaziti, ima on isto bolezen kot njegov prednik, samo s to razliko, da o dostojnosti ne more biti govora, ker drugače ne bi bilo mogoče, da ga naši nemčurji v gostilni opsovejo in končno pozno v noči na cesto vržejo. Mi mislimo, da bi imel katoliški slovenski duhovnik, posebno pa tukaj na severni meji, kaj koristnejšega opravljati, kakor se vedno po nemčurskih gostilnah potikati, tam pijančevati in se z ljudmi prepirati. Cerkvene uprave sveta dolžnost je, take izrastke odstraniti in to v zaščito lastnega ugleda. Sploh se je v zadnjem času po zaslugi goto-

vih tukajšnjih oseb ukoreninila ostudna navada, da zahajajo ljudje, ki si drugače pri vsaki priliki na prsa trkajo, da so zavedni narodnjaki, skoraj dnevno v najzagrizenejše nemčurske gostilne, kjer se menda iz gotovih razlogov najbolje počutijo. Tam se kroka do pozne ure v noči in pride šestokrat tudi do prepira med Nemci in našimi čudaki ter končno še do klofutanja, pri čemur jo pa navadno naši «zavedni» skupijo. Gospoda, oprostite, ako se vam to javno pove, ker ne gre, da bi se morala večina tukajšnjih resno zavednih Slovencev radi par izrastkov pred našimi nemčurji sramovati. Zahajajmo po gostilnah le toliko, v kolikor je to neizogibno in ne kročajmo po zagrizenih nemčurskih gostilnah. Vzemimo si za vzgled organizacijo tukajšnjih Nemcev. Oni so priredili v minulem pustnem času svoj «Bürgerball». Dobiček, ki je bil baje znaten, so razdelili sami izključno med ubožce — Nemce, in sicer pod pogojem, da ne sme nihče od obdarovanih za ta denar nakupovati pri tukajšnjem edinem slovenskem trgovcu. Vse mora v nemški koš. Ali hočete še več? Prosimo, vedite se dostojno! Ali ste že pozabili na Koroško, kjer je bila naša nedoslednost vse nesreče kriva. Naše orožništvo pa prosimo, da naj policijsko uro malo skrbnejše kontrolira, ker s tem se lahko prepreči marsikatero zlo, tako tudi to, da se ne bo brez plačanja zakonite takse muziciralo.

Kmetijski glasnik

SKRBIMO ZA NAŠ NARAŠČAJ!

Mladina je naš up in naša bodočnost. Na naši kmetiji potrebujemo **stanovsko-zavedno mladino**. Potrebujemo dobro vzgojenih gospodarjev, poklicu zvestih poslov in večjih delavcev. Danes je položaj tak, da se kmetijska mladina vse preveč obrača k drugim poklicom. Vse drvi v mesta, v razne šole in po raznem drugem delu. Doma pa ostaja kmetija premalo obdelana. Za vse druge poklice se bolj skrbi, kakor za to, da bi ostala kmetijska mladina zvesta svojemu poklicu. Prekomerno odhajanje mladine po drugem zaslužku se premalo zadržuje.

Imamo razna društva po deželi, ki skrbe za naraščaj, ki se pa že v zgodnji mladosti zastruplja s strankarskim delom, tako da dosegajo taka društva nasprotno cilje od tistih, ki jih potrebuje kmetija. S takim vzgajanjem se mladina zavaja na stranska pota, na druge potrebe in razvade. Vcepja se jim v mlada srca strast in sovraštvo namesto stanovske zavesti. Mladina potrebuje vzgoje, ki bo ustrezala potrebam kmetijskega stanu. Le v tem slučaju se bo navzela veselja in navdušenja za svoj poklic in ne bo tako lahkodušno obračala hrbta svojemu rodnemu domu kakor se to danes godi.

Domača vzgoja ni zadostna. Večkrat celo nasprotna interesom kmetijskega poklica. Če oče doma vedno le godrnja in toži o težkem poklicu, o nehvaležnem delu, o slabem izhajanju, če ne vidi v svoji privajenosti nobene svetle točke in nič dobrega na kmetiskem poklicu, potem ni nič čudnega, če se sin izneveri temu poklicu in stremi za drugim življenjem, ki se mu zdi bolj srečno in hvaležno kakor je ono na kmetih.

In vendar je kmetijski stan najlepši poklic in najbolj neodvisen in hvaležen stan. Treba ga je le prav umeriti in prav izvajati. S potrebnim umevanjem kmetijskega dela bo prišlo potrebno zanimanje ter veselje in slednjič tudi pravi uspehi. V tem naziranju je treba mladino utrjevati in v tem zmislu tudi domačo vzgojo podpirati.

Vse to bo mogoče, ako bomo začeli kmetijsko mladino po dovršeni ljudski šoli zbirati k pouku v **kmetijsko-nadaljevalnih šolah** in v stanov-

skih mladinskih organizacijah. Kmetijsko-nadaljevalne šole so danes povsod potrebne, le žal, da se ne bodo dale povsod uvesti, ker bo manjkalo predpogojev na strani učiteljstva in krajevnih činiteljev. Stanovske organizacije so pa povsod mogoče. Če je mogoče na deželi organizirati naraščaj za telovadna društva, mora biti mogoča tudi organizacija klubov za kmetijski naraščaj.

Ne puščajmo tedaj kmetijske mladine spričo tako nujno potrebne stanovske vzgoje v nemar, ampak ustanovljajmo kmetijsko-nadaljevalne šole in zbirajmo jo v stanovskih organizacijah. Snujmo mladinske kmetijske klube in obračajmo se po tozadevna navodila na Kmetijsko družbo za Slovenijo v Ljubljani.

ZVONENJE PRED TOČO.

Kot poljedelci imamo v poletnem času največji strah pred točo. Ta vremenska ujma nam lahko v par trenotkih uniči ves naš trud in vzame vso letino.

Tudi živinorejci imamo svoje vrste točo. To je rdečica pri prašičih, ki nam dela po naših krajih leto za letom ogromno škodo. Vsako leto se pojavlja ta nevarna kuga, zdaj tukaj zdaj tam, in nam v kratkem času pokonča ves naš trud in ves uspeh pri reji prašičev. Težke izkušnje imamo v tem pogledu že za seboj in zmeraj se še dogajajo nove in težke posledice te nalezljive bolezni.

In vzlic vsemu temu se še zmeraj ne varujemo zadostno pred to kugo. Še zmeraj ne storimo tega, kar bi morali in kar je naša nujna naloga in dolžnost. Proti škodi po rdečici imamo namreč zanesljivo sredstvo, ki obstoji v **pravočasnem cepljenju** prašičev, za katero se je pa treba tudi o pravem času pobrigati. Skrajni čas je prišel, da se organiziramo tudi letos proti nastopu te nevarne kuge. Storimo zaradi tega takoj potrebne korake in zglasimo se za cepljenje naših prašičev. Ne odlašajmo nič več, ker je škoda za vsak trenutek. Sedaj predno nastopi nevarni čas za okuženje naših svinjakov, predno nastopi poletna vročina, ki pospešuje nastajanje in razširjanje te bolezni, sedaj je treba, da se odločimo za cepljenje in da skrbimo za pravočasno pomoč.

Obrnimo se potom naših občin na okrajna glavarstva in prosimo za pravočasno cepljenje, ki ga izvršujejo okrajni živinozdravniki. Od vasi do vasi naj se nabirajo naročniki za cepljenje po nabiralnih polah, ki naj se predlože glavarstvu, da ono lahko pravočasno ukrene, kar treba za izvajanje cepljenja. Živinozdravnik mora na podlagi došlih prošenj preskrbeti zadostno množino cepiva in mora tudi cepljenje po posameznih vaseh tako razdeliti, kakor mu najbolj kaže. Za vse to pa treba časa. Zato je potrebno, da se nemudoma pobrigamo za cepljenje. Če se kuga začne že pojavljati, potem je že prepozno za prvo cepljenje. Marsikatera nesreča, ki smo jo utrpeli, se mora zapisati na račun našega odlašanja.

Nevarna rdečica je pravcata toča za naše svinjerejce. Zato pa ne zamujajmo časa, ampak storimo takoj potrebne korake, da dobimo o pravem času živinozdravnika, ki naj počepi prašiče. Le na ta način jih obvarujemo pred to nevarno boleznijo. Skrajni čas je, da se pobrigamo za to!

ZAKOTNI BIKI.

Tako imenujemo bike, ki niso bili licencirani in ki se vzlic temu spuščajo. Po našem živinorejskem zakonu bi se to ne smelo goditi, godi se pa le, ker se za to spuščanje nihče prav ne zmeni, ne poklicane oblasti, ne drugi. Pritožujejo se edinole lastniki licenciranih bikov, ki so v svojih dohodkih prikrajšani.

Rejo in rabo zakotnih bikov je po možnosti preganjati, ker nam delajo ti biki ne le nezdravo konkurenco, ampak tudi škodo. Navadno se ti biki ceneje spuščajo in to zapeljuje naše nezavedne gospodarje, da gornijo svoje živali raje k takim bikom. Naš kmet pošlje svojo kravo tja, kjer je bližje in kjer je ceneje. In tako pridejo zakotni biki do veljave. Dokler bodo vztrajali naši mali živinorejci pri takih načelih, toliko časa ni misliti na uspešen razvoj naše živinoreje. V tej točki potrebujemo preokreta! Naši gospodarji morajo priti do spoznanja, da ni zadosti, če se krava ubreji, ampak da je treba že s spuščanjem krav in telic vplivati na izboljšanje zaroda. Zato se polaga od merodajne strani toliko skrbi za dobre plemenjake in zato se vrše tudi licenciranje bikov! Če je v občini zadosti licenciranih bikov, potem je treba z zakotnimi biki brezobzirno in brezpogojno v kraj, pa naj velja kar hoče.

Drugačen pa je položaj, kjer nam bikov primanjkuje in se je bati, da nam navsezadnje ostanejo krave in telice zaradi tega jalove. V tem slučaju in v taki stiski si pa moramo pomagati z nelicenciranimi biki, kajti boljše je, da se nam živali ubreje, kakor da bi ostale jalove, ker bi s tem še bolj trpela naša reja in vsa naša prireja. Toliko časa, dokler ni zadostnega števila potrebnih bikov, moramo zatisniti eno ali drugo oko, če ne pri licenciranju, pa pri spuščanju. Nič ne pomaga! Če ni dosti bikov, je delati izjeme in prepustiti posledice živinorejcem samim, saj so ti poklicani v prvi vrsti, da se brigajo za potrebne in dobre plemenjake. Če imamo v občini krav in telic n. pr. za tri bike, pa sta samo dva tukaj, eden licenciran, drugi pa ne, potem je jasno, da moramo potrpeti tudi z nelicenciranim bikom. Seveda je naša dolžnost, da se tako žalostnih razmer čim prej znebimo. Po takih občinah je število potrebnih bikov kakor hitro mogoče popolniti, da nam vsa reja ne bo trpela prevelike škode. Zakotni biki pa morajo stran kakor hitro mogoče. Kot

zavedni živinorejci moramo rejo zakotnih bikov sami pobijati in zatirati, ker je škoda, ki jo delajo taki biki, veliko večja kakor si naši gospodarji navadno mislijo.

V RASTI ZATRITA TELETA.

Tako moramo žal imenovati teleta, ki jih vidimo pa raznih naših hlevih. Shuššana so, trebušnata, v zadnjem koncu špičasta, stisnjenih prs, šibkih nog, kosmate glave in takega života. V rasti so zastala, ker jim je manjkalo pripravnega živeža. Manjkalo jim je vsega, tečne beljakovate hrane, manjkalo pa tudi apna in fosforove kisline, ki sta v mladosti silno potrebni za razvoj kosti in celega ogrodja. Od tod ti slabotni životi in ta stisnjena rast! Dokler so mlade živali dobivale mleko, so imele pač vsega dosti. Imele so dosti beljakovin, dosti tošč in dosti rudninskih snovi. S prehodom na težko prebavno in premalo tečno suho krmo je vsega tega prenapetost zmanjkalo in živali so zastale. Vsa prejšnja uspešna rast se je nagloma ustavila, mlade živali so začele stradati in hirati. Prej vesele živalice so postale klaverne in otožne. In v takem stanju jih gledamo po naših hlevih.

Pomanjkanje rudninskih snovi je imelo za posledico, da so se začele živali pomanjkljivo razvijati. Zaostal je razvoj prsnih in medeničnih kosti. Ozke in stisnjene prsi, špičast zadnji konec so nepobitni dokazi tega pomanjkanja. Edino glava ni zaostala, drugo pa vse. Premalo tečna in težko prebavna suha krma pa je imela za posledico, da so se neprimerno razširila prebavila, zlasti vamp in čreva. Od tod tudi tisti obični trebuh, ki ga opazujemo pri tako zaostalih živalih. Večja teža takega trebuha vpliva, da se rada udaja mlada in šibka hrbtenica, ki postane na ta način na hrbtu in ledju rada bolj udrti kakor treba. Vse to so napake, ki bi jih ne smeli ravnodušno trpeti. Največja škoda se nam pa godi s tem, da se nam take živali nočejo pozneje nikdar popolnoma popraviti. Vsa prvotna prebavna moč in zmožnost se izpremeni takim živalim in treba je dolgo časa, da se zopet popravi. Ves ta čas je pa v gospodarskem oziru zapravljen in izgubljen. To je prva škoda, ki jo trpimo zaradi slabega odstavljanja telet. Druga škoda, ki je še večja, je pa ta, da ne dosežemo s takimi živalmi nikdar tistega uspeha kakor z živalmi, ki smo jih od vsega početka naprej prav vzrejali. Ta škoda se pa ne da poravnati.

Zato je pa naša naloga, da teleta najskrbneje odstavljamo in najskrbneje navajamo na poznejšo krmo. Teleta nam ne smejo shuššati! V rasti zatrta teleta so žalostno izpričevalo naše zaostalosti in naše malobrižnosti! Z dobrim odstavljanjem telet moramo položiti prvi temelj, da bo poznejša reja naše živine uspešna.

NAJBOLJ ZANEMARJENA ZEMLIŠČA.

Za nobeno stvar se pri nas tako malo ne stori kakor za pašnike, ki jih skupno uživamo. Kakor da bi bili naši pašniki tako samorodoviti, da ne potrebujejo prav nobenega obdelovanja. Že travnikom se pri nas slabo godi, kaj šele pašnikom. Za mnoge naše pašnike se živ krst ne zmeni, kakor da bi bila vsa vrednost in vsa rodovitnost odvisna zgolj le od letnega vremena. Zato pa izgledajo ti pašniki tudi tako zapuščeni in zanemarjeni, pa naj si jih ogledujemo po nizkih legah ali pa po naših planinah.

Bil sem svojčas na gorenjski planini, ki je kazala vse napake slabega

gospodarstva. Kjer bi morala biti najboljša paša za molzne krave, je rastlo samo ščavje, ker je bila vsa ta lega pregnojena od izpranega gnoja iz bližnjih staj, dočim se je po vsem drugem prostoru razodevalo pomanjkanje gnoja — prava rastlinska lakota. Vse druge pašniške lege so bile slabo poraščene, polne slabih zelišč, grmičevja, kamenja itd. Kravjeki so ležali in obležali, kjer so padli. Koliko dela za pridne roke! Toda tukaj se nihče ne gane. In tako zanemarjenje gre od leta do leta. Koliko dobrega bi se lahko storilo po teh pašnikih, če bi imeli količkaj smisla za potrebe pašniške ruše! Koliko boljše krma in koliko več paše bi se lahko dobilo, ako bi se količkaj pobrigali za izboljšanje takih pašnikov!

Par dni pozneje sem bil na neki pincgavski planini. Videla se je takoj velika razlika. Pašniki so izgledali kakor najlepši, najbolj očiščeni in najbolj skrbno negovani travniki. To bujnejšo rast je gotovo pripisati ondotni zemlji, ki je po svojem naravnem postanku bolj ugodne sestave in rodovitosti, toda resnica ostane, da so ondotni sočnati pašniki tudi sad skrbnega obdelovanja in gnojenja. Tam se ljudje zavedajo svojih dolžnosti. Posamezni pašni deli se vrstoma gnoje, ker je prodrlo prepričanje, da je gnoj, ki se dobiva na pašniku, glavna činjenica za izboljšanje pašniške ruše. Kedar pridemo pri nas do tega naziranja in napredka?!

Pristno zrcalo naše brezbriznosti so pa tudi naši pašniki, ki jih imamo po nižinah. Naši občinski pašniki ali «gmajne» so najbolj zanemarjena zemljišča, kar jih poznamo, tako da nas je lahko sram tako zapuščenih prostorov! Namesto bujne paše imamo borne, izhojene prostore, poraščene z različnim ničvrednim grmičevjem in plevelom. Taka je slika naših gmaj! Zadnji čas, da se ganimo tudi za naše pašnike in da jih začnemo obdelovati. Treba jih je čistiti, trebiti in gnojiti. Krasne uspehe bi lahko dosegli! Pokažimo, da imamo smisel za tako skupno delo in da nam je ležeče na izboljšanju pašniških dohodkov! Dvignimo zaklade, ki se skrivajo pod pašniško rušo! S tem bo pridobila naša živinoreja, z njo vred pa tudi mi!

HLEVSKI GNOJ NA LUCERNI.

Semintja vidimo, da gnoje naši kmetovalci lucerni tudi s hlevskim gnojem. Tako gnojenje se danes ne smatra primernim, ker se je dognalo s poskusi, da je detelji potreba pred vsem fosforove kisline in kalija. Detelje so namreč stročnate rastline in kot take so zmožne prisvajati si potrebni dušik iz zraka, tedaj zastoj, in sicer s pomočjo tistih «gomoljčic», ki jih nahajamo na deteljnih in sploh na koreninah stročnatih rastlin, kakor so grah, fižol itd. S strokovnega stališča se zaradi tega obsoja, ako se gnoji lucerni s hlevskim gnojem.

O tej stvari smatram za potrebno slededeč navesti. Kmetje gnoje lucerni s hlevskim gnojem, ker jih uče izkušnje, da je tako gnojenje uspešno. Hlevski gnoj pospešuje košnjo, ker ima v sebi vse potrebne redilne snovi, tedaj tudi fosforovo kislino in kalij. Vprašanje nastane le zaradi dušika, ki ga dajemo lucerni s hlevskim gnojem. Ali je ta dušik lucerni potreben in koristen ali ne?

Na to vprašanje odgovarjajo uspehi gnojenja, deloma pa tudi izkušnje, ki jih imamo pri drugih sorodnih rastlinah. Dognano je, da si pomagajo detelje z dušikom, ki ga dobivajo iz zraka. Resnica pa je, da jim prihaja v prid tudi dušik, ki

ga dobe s hlevskim gnojem. Opozarjam na to, da je treba detelji že v naprej dušičnatega gnoja v zemlji za prvi njen razvoj, in sicer dotlej, dokler se deteljna rastlina zadostno ne razvije in dokler ne postane sposobna prisvajati si s pomočjo svojih koreninskih gomoljčic potrebni zračni dušik. Pa tudi pozneje ji ta dušik, ki ga podajamo s hlevskim gnojem, ugaja, dasi potrebuje detelja pred vsem fosfatnih in kalijevih gnojil. To pa zaradi tega, ker jo pridelujemo za zeleno košnjo in ne zaradi semena. Za dokaz, da je tako, nam služi v tem slučaju n. pr. gnojenje pri grahu. Grah potrebuje kot stročnica, ki jo pridelujemo zaradi stročja, oziroma semena, pred vsem fosforove kisline in kalija. Na rodovitni vrtni zemlji mu ob pravilnem kolobarjenju tudi ni treba drugega gnojenja, ker bi nam v nasprotnem slučaju (pri gnojenju z dušikom) podivjal in rasel preveč bohotno. Grah bi napravil visoke grme, veliko listja pa malo stročja. Znano pa je, da se tudi pri grahu sponaša hlevski gnoj, in da mu ga je naravnost treba, če zemlja ni zadosti močna. Izkušnje uče, da je gnojenje v takih slučajih prav uspešno, in sicer v vsakem oziru.

Iz teh izkušenj lahko sklepamo, da mora biti tudi hlevski gnoj za izboljšanje košenj, pri katerih se gre vendar le za pridelovanje listja in ne stročja, ne le dober, ampak naravnost učinkovit, namreč tako uspešen, da se tako gnojenje tudi izplača. Da se pa to vprašanje prav reši, je želeli, da bi se izvršili primerjalni gnojilni poskusi pri lucerni, ki naj bi dognali, kake vrednosti je hlevsko gnojenje pri lucerni. Lucerna spada med najvažnejše naše krmske rastline in zasluži, da ji posvečamo vso pozornost. Seveda prihaja hlevski gnoj le tam v poštev, kjer se ga zadosti pridelava, tako da ga lahko tudi lucerni privoščimo.

Za pridelovanje semenske lucerne bi seveda hlevski gnoj ne mogel priti v poštev.

Gospodarstvo

— Vrednost našega denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo 19. t. m.: 1 dolar za 74 do 74½ dinarja, 100 avstrijskih kron za 1 dinar, 100 laških lir za 405 do 413 dinarjev, 100 francoskih frankov za 695 do 700 dinarjev, 100 madžarskih kron za okoli 9 in pol dinarja.

— Na živinski sejem v Mariboru dne 11. t. m. se je prigralo 7 bikov, 127 volov, 278 krav in 5 telet, skupaj torej 417 glav. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli kg žive teže 30 do 35 K, poldebeli 28 do 30 K, plemenski 28 do 33 K, biki za klanje 22 do 28 K, klavne krave debele 22 do 30 K, plemenske krave 16 do 22 K, krave za klobasarje 14 do 18 K, molzne krave 18 do 22 K, breje krave 18 do 22 K, mlada živina 21 do 32 K. Mesne cene: volovsko meso II. vrste kg 48 do 60 K, meso bikov, krav, telic 48 do 60 K, telečje meso I. vrste 52 K, II. vrste 48 K, svinjsko meso sveže 72 do 80 K.

— Žitni trg. Povpraševanje po žitu in moki je slabo. Nekateri proročujejo vsled tega ponovni padec cen. Zadnje dni se je tržila v Vojvodini pšenica po 1700 K, koruza po okoli 1300 K in tudi več, rž po 1380 do 1400 K, ječmen po 1290 do 1300 K za 100 kg. Finejša moka se je ponujala po 25 do 26 K za kg, otrobi pa po 900 do 950 K za 100 kilogramov. Na tržišča prihaja zadnje dni zelo mnogo pokvarjenega žita in koruze.

— Cena mokj v Nemčiji nižja nego pri nas. Južnonemški miini so znižali ceno mokj št. 0 na 21 in pol

marke za kg, to je okoli 24 naših kron za kg. Pri nas stane moka v prodaji na debelo 25 do 26 kron. Tako ima Nemčija, ki mora moko uvažati iz drugih držav, nižjo ceno moki nego je pri nas, ki moko izvažamo.

— Mlekarsko društvo za ljubljansko okolico se je pred kratkim osnovalo na ustanovnem občnem zboru, ki se je vršil na Ježici. V odbor sta se izvolila iz vsake vasi po dva odbornika. Namen društva je pospeševanje mlekarske produkcije in varovanje interesov mlekarjev.

— Pred povišanjem monopolskih taks na sladkor. V upravi državnih monopolov se razpravlja o povišanju monopolne takse na sladkor. Po nekem predlogu naj bi se te takse povišale kar za 100 odstotkov. Ker so tvornice sladkorja tekom kratkega časa povišale ceno sladkorja že trikrat in pridejo sedaj k temu še povišane takse, se bo naš sladkor precej podražil. Seveda še ni gotovo, da se bodo monopolne takse povišale in za koliko se bodo v resnici povišale.

— Tretji vseslovenski trgovski shod se vrši 30. t. m. ob pol 9. uri dopoldne v Narodnem domu v Celju.

— Nove ponudbe za inozemsko posojilo. Naša vlada je prejela dve ameriški in eno belgijsko ponudbo za posojilo. Kakor poročajo, se ena ameriška ponudba glasi na 100 milijonov dolarjev po 7%. V našem denarju je to 30 milijard kron. Podrobnejše o ponudbi še ni znano. Posojilo bi zelo zboljšalo vrednost našega denarja.

— Za direktno železniško zvezo med našo državo in Češkoslovaško. Koncem maja se bo vršila konferenca, najbrže na Češkoslovaškem, na kateri se bo razpravljalo o vzpostavitvi direktnega železniškega prometa med Jugoslavijo in Češkoslovaško preko Madžarske.

— Naš izvoz v druge države napreduje. Vrednost blaga, ki smo ga izvozili v januarju letošnjega leta, znaša 247 milijonov 435 tisoč 906 dinarjev, dočim smo lani januarja izvozili blaga le v vrednosti 193 milijonov 112 tisoč 836 dinarjev. Zaradi nestalnih cen sicer ne moremo trditi, da pomeni to res napredek izvoza. Napredek izvoza v januarju 1922. v primeri z izvozom v januarju 1921. je bolj jasno razviden iz količine, kajti v januarju letos smo izvozili tudi po količini več nego v januarju 1921. Največ smo izvozili po vrednosti živine in mesa, potem žita in moke, suhih češpelj, lesa, jajc itd. Med drugimi predmeti smo izvozili neprimerno malo vina, katerega imamo pri nas še ogromne količine za izvoz.

— Rudarska visoka šola v Mariboru. Ministrstvo za šume in rude je sklenilo, da se v Mariboru otvori rudarska akademija (visoka šola). To bo edina akademija te vrste v vsej naši državi.

— Osnovanje produktivne borze v Ljubljani je minister trgovine in industrije odobril.

KRALJ ALEKSANDER I. V DALMACIJI.

Koncem tega meseca obiše naš kralj Dalmacijo. Da bi bil sprejem kolikor mogoče slovesen, so se po večjih mestih ustanovili posebni odbori, ki vodijo vse tozadevne priprave.

Kakor sedaj izgleda, bodo največje svečanosti v Splitu. Tam obstoja že več nego mesec dni odbor za sprejem kralja. Odbor se deli v devet odsekov in izmed teh ima največ posla odsek za pripravo svečanosti na morju.

V splitski luki bodo krasne bakljade in pevška društva in godbe priredile na morju koncert.

Čeprav je kralj v zasebnem pogovoru izrazil željo, naj ne bo nikakih posebnih priprav za njegov sprejem, vendar ljudje kar tekmujejo med seboj, znamenje, da se ljudstvo zaveda, da v svojem kralju sprejema samo sebe: svojo narodno in državno samostojnost!

LAŠKI ODREŠENIKI.

Po vsej jugoslovanski zemlji, ki je pišla po svetovni vojni Italijanom v kremplje, vrše ti čudni odrešeniki na prav poseben način delo svojega odrešenja. Zdaj pretepajo kje naše ljudi fašisti, zdaj jim zažgo dom, razdero društveno poslopje, kradejo, onečajo, — vse v znamenju «odrešenja». «Nepriistranska» talijanska oblast gleda seveda vse to prostaško divjaštvo lepo mirno in tudi po svoje rešuje naše ljudi. Najnovejša taka ljubeznjivost izvira od poštnega ravnateljstva v Trstu, ki je kar na svojo pest prepovedalo sprejemanje poštnih nakaznic, pisanih v slovenskem jeziku.

Vsaki krivici sledi preje ali pozneje kazen. To nam potrjuje vsa dosedanja zgodovina človeštva. Zato smo tudi prepričani, da bo enkrat polna tudi mera laških lumparij. Danes se našim ljudem smejejo Lahi, takrat pa se bomo Lahom mi.

Novosti

• Predsednik glavnega odbora demokratske stranke Ljuba Davidović je prispel v Zagreb, odkoder se odpelje v soboto v Ljubljano.

• Angleški kralj kum našega. Ministrski predsednik g. Pašić je sporočil ministrskemu svetu, da bo angleški kralj Juri pri poroki kumoval našemu kralju. Zastopal bo kralja Jurija angleški princ Albert.

• Prenos ostankov mučenika Kromarja. Še nekaj dni in pohiteli bomo na Subi bajer, da odpremo grob, ki že šest polnih let kliče na osveto. Kakor je že znano, se bo krsta mučenika Kromarja oddala dne 22. t. m. na glavnem kolodvoru v Ljubljani in redni jutranji osebni vlak jo pripelje po 10. uri dopoldne v Črnomelj. Sprevod narodnega mučenika Kromarja v Črnomlju dne 23. aprila naj bo glasen opomin vsakomur, ki bi se v bodoče drznil izdati lastnega brata krvniku. Spreveda se bomo udeležili v Črnomlju, da na dostojen način izkažemo čast narodnemu mučeniku, a izogibati se moramo vsakega izzivanja. Vlak iz Črnomlja proti Novem mestu odhaja ob ½17. uri, ob isti uri pa posebni vlak proti Metliki, Karlovcu do Zagreba.

• Narodni jezik v cerkvi. Splitski škof dr. Mileta je uvedel v tamošnji cerkvi bogoslužje z narodnim hrvatskim jezikom.

• Premoženje bivšega črnogorskega kralja. Sekvestrirano imetje bivšega črnogorskega kralja Nikole bo baje v kratkem prodano ter se izkupiček porabi za črnogorske vojne sirote.

• «Jugoslavija» spet tožena. Minister Žerjav je vložil proti «Jugoslaviji» tožbo, ker ga je obrekovala, češ, da je v zvezi z dr. Šusteršičem.

• Šusteršič v Jugoslaviji ali v «Jugoslaviji». Ljubljanska «Jugoslavija» vé vedno kaj novega iz Jugoslavije. Tako je poročala, da so demokratje poklicali Šusteršiča nazaj v Jugoslavijo. Silno «kunšini» gospodi okrog «Jugoslavije» se je to seveda sanjalo, ker si ji sploh rado kaj takega sanja. Naj bi pogledala v kake sanjske bukve, kaj to pomeni. Mogoče bi našla tam, da pomeni to navpnost ali pa zlobnost.

* **Kraljeva civilna lista** (to pomeni toliko, kot kraljeva plača) je določena na 24 milijonov dinarjev.

* **Odprava ministrstva za pošto in brzojav**. Po zakonskem načrtu o centralni upravi bo ministrstvo za pošto in brzojav odpravljeno in njegove posle prevzame prometno ministrstvo.

* **Smrt uglednega politika**. Dne 18. t. m. je umrl v Beogradu 78letni Svetimir Nikolajević. Bil je svojčas predsednik srbske narodne skupščine, potem minister za zunanje zadeve, vseučiliški profesor itd. Za služnemu možu časten spomin!

* **Osem let v ujetništvu**. Na Trato pri Škofji Loki se je na veliki ponedeljek vrnil po skoraj osemletnem ujetništvu Franc Pečnik. Iz ruskega ujetništva je prišel preko Genove in je raznim družinam po Gorenjskem prinesel pisma od svojcev, ki se še nahajajo v ujetništvu. Po njegovem pripovedovanju živi v ujetniškem taborišču v Basri v Mezopotamiji kakih 1600 ujetnikov, po večini Slovencev, ki so pribežali iz Rusije tjakaj. Pečnik je bil ujet leta 1914. Kdor želi kaj zvedeti o svojcih, naj se obrne na naslov: La Croix Rouge française, Smyrna, Asie Mineure. (Francoski rdeči križ.) Ujetniško taborišče se imenuje: «Depot des prisonier de guerre, Champ Concentrament, Basra (Bassorah) Mesopotamia.» Zdaj, ko je to taborišče odkrito, je seveda potrebno, da ukrenejo naši poslanci vse potrebno in čim prej omogočijo našim ljudem povratek v domovino.

* **Samovoljnost vranglovcev**. Iz Nove Štife pri Gornjem gradu nam pišejo: Dne 8. t. m. je prišlo v gostilno Jožefa Zagradišnika v Novi Štifi pet vranglovcev, ki so potovali iz Kamnika k obmejni straži v Solčavo. Tam so si naročili vsak eno kavo in za voznika en liter vina ter ostali z voznikom od 8. do okoli 12. ure ponoči v gostilni in tam malo zaspali. S prtljago naložen voz so pustili brez vsakega nadzorstva stati pred hlevom ob glavni cesti, kjer gre mimo dosti tujih ljudi. Med tem časom je zginil z voza en zavoj prtljage. Ko so kasneje vranglovci to opazili, so prišli nad gostilničarjevega brata Janeza, naj jim pomaga poiskati zavoj. Omenjeni se je radevolje odzval. Izgubljeni zavoj se je kmalu našel. Ko so se vrnili z omenjenim gostilničarjevim bratom nazaj v gostilno, so začeli razgrajati in mu brez vsakega povoda groziti z ročnimi granatami. Nato so ga pozvali, da mora iti z njimi na orožniško postajo v Gornji grad. Janez Zagradišnik se je moral vdati, boječ se nasilja, vranglovci pa so ga gnali nekaj časa s seboj, potem pa ga sredi poti zopet izpustili. Zakaj neki plačujemo vranglovce, saj imamo dovolj naših vojakov za obmejne straže? Ljudstvo je vsled samovoljnosti vranglovcev že skrajno razburjeno. Najboljše bi bilo, da se takim ljudem takoj pokažejo vrata — ali pa naj ti mirno živijo v naši državi. — A. B.

* **Mrzlo vreme** nam napoveduje še tja do maja raziskovalec severnega tečaja M. Rabel. Vzrok tega hladnega vremena je treba po njegovem mnenju iskati v snežnih razmerah v Skandinaviji. Če bi tudi gorak jug vel preko srednje Evrope, gorko vreme vendar ne bo trajalo dalje nego par dni, potem bo zopet nastopil hlad. — Dolej je res bilo tako, vnaprej bomo pa še videli.

* **Varujte se ciganskih prerokov!** Cigani, zlasti ciganke, se rade pečajo med drugim s prerokovanjem. Ker dobro poznajo svet okrog sebe, vedo,

da je najlaglje voditi za nos lahko verneže in jim za drag denar «razkrivati» prihodnost. No, včasih je tako prerokovanje v zvezi z drugim ciganskim poslom, brez katerega si sploh ni mogoče misliti cigana. — V okolici Vurbeka je prišla nedavno k viničarki Brodnjak neka ciganka in ji je prerokovala izredno srečo. Izredna sreča pa tudi ni dolgo odlašala; kajti s ciganko je izginilo Brodnjakovi za 2000 K perila in obleke. — Bodite torej previdni in varujte se! Pokažite takim prerokinjam vrata!

* **Bogoslovci v armadi**. V kratkem pokliče vojno ministrstvo v službovanje iz cele kraljevine vse rekrutirane bogoslovce vseh ver, da odslužijo predpisani rok v vojski. Prideljeni bodo v službovanje bolnicam, da si pridobe potrebno znanje, da so lahko kot duhovniki v pomoč ljudstvu, ako ni slučajno pri rokah zdravnika.

* **Parnik «Ljubljana»**. Iz Splita poročajo, da se parnik «Lederer Bandor» odslej imenuje «Ljubljana».

* **Zapeljana žrtev klerikalnega hujškanja**. Na shodu Samostojne kmetijske stranke pri Sv. Kungoti je dne 19. marca klerikalna posestnica Frančiška Detiček kričala poslancu Mermolji: «Živino ste prodajali in vtaknili milijone v žep!» Poslanec je tožil in pred sodiščem je Detičkova priznala, da nima zo svojo trditev nobenih dokazov in da so jo k takim besedam zavedli samo hujškaški klerikalni listi. Prosila je poslanca za odpuščanje in bo poravnala vse sodnijske stroške.

* **Požar v kamniški smodnišnici**. V malem skladišču objekta kamniške smodnišnice je 18. t. m. na došlejši nepojasnen način nastala silovita eksplozija. Tam je bilo shranjenih okrog 1200 kg dinamona. Eksplozija je bila tako silovita, da je pretresla daleč naokoli vsa okna in vznemirila vse prebivalstvo. Gasilno društvo v Kamniku in delavstvo smodnišnice je po silnem naporu omejilo požar in preprečilo hujšo nesrečo.

* **Strašna eksplozija**. V Bitolju je stalo na posebnem tiru 80 vagonov municije. S strašnim pokom je nenadoma eksplodiral en vagon, za njim pa so se zapovrstjo vneli vsi ostali. Vse hiše v okolici so porušene do tal in izbruhnil je požar.

* **Nesreča v Nabrežini**. V sredo 12. t. m. se je primerila na kolodvoru v Nabrežini težka nesreča. Z ostalimi železničarji je premikal železniške vozove tudi Ivan Sarđoč iz Nabrežine. Pri tem nevarnem delu je padel pod kolo, ki mu je odtrgalo obe nogi. Prepeljali so ga v tržaško bolnico, toda zavedel se ni več in je umrl še isti dan popoldne.

* **Požar**. Na zagrebškem državnem kolodvoru se je v ponedeljek vnel vagon trstike za stavbene svrhe. Ognjegasci in železničarji so prišli hitro na pomoč in so ogenj omejili; vagon je popolnoma pogorel.

* **Kap**. Ano Škof, hišnico v Blasnikovi tiskarni v Ljubljani, so našli nezavestno na hodniku. Zdravnik je ugotovil, da jo je zadela kap. Prepeljali so jo v deželno bolnico.

* **Pod voz je padel**. Hlapec F. Kanc je peljal družino svojega gospodarja iz Ljubljane na izlet. V Mednem pri Medvodah na klancu, kjer pelje cesta tik ob železniški progi, je privozil vlak nasproti. Konji so se splašili in zavozili v stran. Voz se je zvrnil in pokopal pod seboj vse izletnike. Vendar se ni nikomur zgodilo nič hudega, samo hlapec je dobil ne premočne poškodbe po životu in je moral v bolnico.

* **Nesrečen padec**. Mesar F. Novljan iz Ljubljane je tako nerodno pa-

del po stopnicah, da si je zlomil desno roko.

* **Samomor mladenke**. Elegantna 18letna Elizabeta Kobal je v Trstu v nekem baru naročila skodelico kave, vtila vanjo strupa in hitro izpila. Ostali gostje so sicer takoj poklicali zdravnika, ki pa ni mogel več pomagati. Mladenka je kmalu nato umrla. Pri sebi je imela pismo, v katerem sporoča, da je šla v smrt zaradi nesrečne ljubezni.

* **Božjast je napadla** Leopolda Bremica, delavca stavbne družbe «Slograd» v Ljubljani. Napadlo ga je doma v postelji, in sicer tako močno, da ga je vrglo iz postelje na tla, pri čemer se je Bremic močno ranil na glavi.

* **Ženska vztrajnost**. V Križevcih v Prekmurju si je žena bivšega notarja pred nekaj časom prerezala žile na levi roki. Zdravnik je bil še o pravem času na mestu in je preprečil hujšo nesrečo. Dne 14. t. m. pa si je nesrečnica hotela končati življenje s tem, da je skočila v 25 metrov globok vodnjak. Slučajno jo je opazil sosed, ki se je po vrvi spustil za njo. Sicer jo je še živo rešil iz vodnjaka, vendar je vsled težkih poškodb umrla še isti dan.

* **Jajca so ustavili**. V četrtek dne 13. t. m. zjutraj je dijaštvo v Dubrovniku preprečilo izvoz 50 volov in 10.000 jajec v Italijo. Jajca so prodajali potem domačinom po 3 K kos. Pretepev ni bilo nobenih.

* **Pijani par**. Vozila sta se po železnici in žena je bila huda na moža, pa je razbila šipo v oknu. Sprevodnik je zahteval, da jo plača. Mož, železničar, je to razumel, žena pa je postala še bolj razkačena. Ko so jo na postaji v St. Lovrencu položili iz vagona in jo hoteli izročiti postajenačelniku, se je vrgla pod vlak tako, da bi ji bilo šlo kolo ravno čez glavo. Razjarjeno prijateljico alkohola so potegnili v stran in vlak je odpeljal. Potniki so se seveda razburili; če bi bila pijana ženska izročena njihovi sodbi, bi ji gotovo enkrat za vselej prešlo veselje do alkohola.

* **Samomor sleparja**. V Somboru se je v vojaških zaporih zastupil Miloš Novaković, bivši polkovni zdravnik. Bil je silno sirov z vojaki in je vsakega bolnika nagnal brez zdravil, češ, da slepari. Ker se je ponovno zgodilo, da so taki «sleparji» kmalu za tem umrli, je nastal sum, da Novaković sploh ni zdravnik. Sum je bil upravičen; kajti preiskava je pokazala, da mož ni zdravnik. Na sleparski način je prišel do dokumentov, na podlagi katerih je pri nas dobil zdravniško službo. Kakor hitro so ga spoznali, so ga takoj zaprli. Roki pravice se je zdaj odtegnil s tem, da se je sam obsodil.

* **Zaradi meje**. Mejaša Smolnikar in Miš v Gorjušah pri Kamniku se nista mogla in sta imela vedne spore zaradi meje. Med vrtovi obeh posestnikov stoji trnjevi plot, ki ga je Miš te dni lepo očistil, trnje pa zmetal na Smolnikarjev vrt, ki je bil že potrebljen. Smolnikarjeva hči je trnje pograbila in ga spet zložila na plot, ko pa je prišla čez nekaj časa gledat, je bilo spet razmetano. Rekla je sosedu, naj ne počne tega. Sosed se je razljutil tako, da je njenega brata, ki je prišel brant sestro, s tako silo udaril s kolom v trebuh, da se mu je takoj vtila kri iz ust in se je nezavesten zgrudil na tla.

* **Neverjetna surovost**. Listi poročajo, da so v Dalmaciji orožniki zajeli večjo cigansko tolpo, ki je na prav divjaški način opravljala posel beračenja. Med drugim so cigani kradli otroke in so jim polomili roke in noge, da so potem pri beračenju vzbujali več usmiljenja.

* **Pod ključ**. Ljubljanska policija je 13. t. m. prišla Ivana Novakovića, ki je v Zagrebu poneveril 300.000 kron. Ko so ga deli pod ključ, so našli pri njem še 170.000 kron. Ostalo je že porabil v družbi veselih deklet. Zadnje besedo bo reklo sodišče.

* **Uzmovič**. V Šiški so aretirali nekega moškega, ki je prodajal fino angleško konjsko opremo, zavito v vrečo. Lastnik dobi opremo pri ljubljanski policiji.

* **Zaplenjen saharin**. Na Jesenicah so finančni organi zaplenili večkratni milijonarki Adeli Baloh za 200.000 K saharina. Hotela ga je prodati v Kranju. Bogata verižnica bo seveda vrhu tega še občutno kaznovana.

* **Ljubezniva dekla**. Pri M. Pošiču v Mariboru je služila Marija G., ki je čez noč nenadoma izginila. Za «spomin» je vzela s seboj več kosov ženske obleke in drugih stvari. Vendar ni imela sreče, kajti policija jo je prišla ravno v trenutku, ko se je hotela odpeljati iz Maribora. Namesto na vesel izlet je morala Marija G. naravnost v luknjo.

* **Predrzna sleparija**. Bankirja Mandla je ociganil nek preirigan Lah s ponarejenimi lirami za 250 tisoč kron. Slepjar, po imenu B. Sandor, jo je baje odkuril proti Ljubljani.

Iz raznih krajev

* **V Vodmatu** je pri igranju spodrsnilo šestletnemu S. Bratušu. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo.

* **Na Selu pri Ljubljani** se je igrala šestletna Albina Dobovšek v postelji z živo mačko in s punčko. Ko je ločila mačko po postelji, je omahnila in padla na tla ter si je zlomila desno roko.

* **V Mostah pri Ljubljani** se je obesil stavbeni delavec F. Vodovnik iz Braslovč v Savinjski dolini. Zapustil je ženo in dva nepreskrbljena otroka. Vzrok samomoru: beda.

* **V Dobrunjah pri Ljubljani** je slamoreznica odrezala 12letni Ani Remc dva prsta na desni roki.

* **V Trebnju pri Litiji** je šel hlapec A. Kotar iz Čepelj z vozom po vrvi za prevoz novih zvonov v Polšnik. V Trebnjem je pridrvel avtomobil nasproti in je ustavil šele tik pred konji, ki so se splašili in skočili v stran. Pri tem se je zlomilo oje in konja sta padla drug na drugega. Kotar je skočil z voza in je hotel odpeti jermenje, konj pa ga je udaril s tako silo na čelo, da se je na mestu sesedel. Prepeljati so ga morali v bolnico.

* **V Kamniku pri Preserju** je hotel posestnikov sin J. Tefer pri parni žagi natakiniti gonilni jermen na kolo. Stroj je začel nenadoma delovati in je pritisnil dečka med jermenje. Ker so bile poškodbe težke, so ga starši hoteli prepeljati v ljubljansko bolnico, a jim je že na potu umrl.

* **V Loškem potoku** je umrl v ponedeljek 17. t. m. medicinec g. F. Rus, ki je bil zelo nadarjen mladenič. Blag mu spomin!

* **V Domžalah** je šla kuharica Zofija Matko obiskat svojo prijateljico. Ko je stopila v sobo, se je nenadoma zapodil vanjo pes in jo je ugriznil v desno nogo.

* **Na Vrhniki** se je na veliki ponedeljek ponoči vnelo gospodarsko poslopje notarja Antona Komotarja. Rešiti je bilo mogoče samo živino, medtem ko je seno postalo žrtev plamena. Kako je ogenj nastal, se še ne ve.

* **V Cerknici** je Anton Logar tako naglo vozil s kolesom, da je podrl osemletno Ivano Ulc, ki si je pri padcu zlomila desno nogo.

* Na Jurjevici pri Ribnici se je igrala osemletna Francka Čampa, hčerka kočarice, z leskovo vejico. Mahala pa je tako nerodno okrog, da se je nazadnje sunila v desno oko in se jo morali prepeljati v bolnico.

* V Železnikih je izpodrsnil Josip Mohorič, snjarski vajenec, tako nesrečno, da si je pri padcu zlomil levo roko.

* V Borovnici je lezla doma po lestvi v podstrešje 67letna dnarica Ivana Turšič. Pri tem je omahnila, padla vznak in si zlomila levo roko. Debila je tudi težke poškodbe po hrbtu.

* Na Brezovici je sedel za pečjo Josip Turšič. Ko je hotel vstati, je segel po naslonjalu in pri tem padel. Pri padcu si je spahnil desno roko v rami.

* V Bučah nad Kamnikom se je igrala doma pred hišo, ki leži ob cesti, dveletna hčerka lesnega trgovca, Marija Kožlakar. Tu sta pridrdrala mimo z vozovi dva voznika. Ker se nista mogla več pravočasno ogniti, je prišel otrok pod voz. Oba vozova sta šla otroku čes desno stegno, voznika pa sta še huje prignala konje in oddirjala. Nesrečnega otroka so oddali v ljubljansko bolnico. Trdosrčna voznika so ljudje spoznali in bosta morala pred sodiščem zagovarjati svoje početje.

* V Mariji Bistrici je bil te dni v župni cerkvi okraden dragoceno ozaljšan kip Matere božje.

* V Kočevju je v torek 11. t. m. pri parni žagi veleindustrijalca g. A. Kajfeža izbruhnil požar, ki bi lahko onesrečil vse mesto. K sreči je precej debela plast snega pokrivala strehe in skladišča, tako da se požar ni mogel tako hitro širiti, kakor bi se bil brez dvoma sicer. Dokler ni bil vodovod odprt, so gasili samo s snegom. Domačim in okoliškim požarnim brambam se je slednjič posrečilo, ožestiti ogenj in ga zatreti.

* Na Dolškem je na veliki ponedeljek zabodel nek ključavničarski vajenec iz Podgore Petra Praška, pletarja iz Dolškega. Lotil se ga je v Zidarjevi gostilni in ga je s tako silo sunil z nožem v trebuh, da so mu takoj izstopila čreva. Praška so prepeljali v ljubljansko bolnico, vajenca pa so prijeli orožniki in so ga oddali sodišču.

* V Kokarju pri Mozirju je umrl 14. t. m. veleposestnik in trgovec s. J. Praznik v starosti 52 let. N. v m. p.!

Po svetu

s Koliko stane genovska konferenca? Doslej znašajo stroški za genovsko konferenco že več nego 30 milijonov lir. 25 milijonov je plačala občinska uprava mesta Genove. Ko bo konferenca končana, bo seveda vsaka država, ki se je udeležila te konference, morala plačati primeren del stroškov.

s V Avstriji bodo skrčili število uradništva. Vlada namerava v celoti odpustiti četrti del vseh državnih namoščenec.

s Prvi maj v Italiji. Kakor poročajo, je sklenil italijanski ministrski svet proglašiti prvi maj za državni praznik.

s V Albaniji zopet rogovilijo. V Albaniji zopet vre. Vstaja ima baje izbruhniti v tistem trenutku, ko pride razmejitvena komisija v takozvano nevtravno cono. Koliko je ta vest resnična, trenutno še ni mogoče ugotoviti.

s Wojna odškodnina Bolgarije. Bolgarija mora plačati letos 20, prihodnje leto pa 30 milijonov zlatih frankov vojne odškodnine.

s Mednarodna konferenca za narodno prosveto. Dne 23. t. m. bo v Parizu otvorjena mednarodna kon-

ferenca za narodno prosveto. Z jugoslovanske strani se je udeležil načelnik našega ministrstva prosvete, gospod Vlada Radojevič, ki je že odpotoval v Pariz.

s V Ameriki se stalno širi brezposelnost. Industrija in gospodarstvo je padlo po množini izdelkov na eno četrtno tega, kar se je proizvajalo pred vojno. Hudi udarec za Ameriko je rudarska stavka; trenutno namreč stavka 600.000 rudarjev po premogovnikih.

s Velikanski požar. Kakor poročajo, so v Carigradu zažgali boljševiki petrolejsko skladišče neke ameriške tvrdke. Nastal je silen požar, ki je napravil osem milijard kron škode.

Beleške

+ Pokvarjenost mladine. «Poklicani čuvaji, kje ste?» povprašuje «Domoljub» in našteva nekaj vzgledov, kako da baje liberalni učitelji pohujšujejo šolsko mladino in kako da so ponekod pokvarjeni učenci. Seveda ima «Domoljub» (pravilno «Domolump») pri tem svoje postranske namene. Dokazal bi namreč rad, da nikakor ne gre, da bi veronauk poučevali le učitelji, kakor se to baje namerava uvesti. «Domoljubu» tu ne gre ne za vero, ne za poboljšanje mladine, temveč ga skrbi edino to, kako bi bilo potem s klerikalno stranko, če bi se v šolah nehale pripravljati mladine za nagnusni klerikalizem. Klerikalnim voditeljem je vseeno, če je mladina še tako pokvarjena, samo da se šteje med klerikalce. Saj vidimo, da klerikalni kolovodje nikjer v svojih listih ne obsojajo orlovskih prepečev, ravno tako niti ne obsojajo pokvarjenih duhovnikov, ki uče mladino, kakor niso n. pr. prav nič obsojali sodomskega grešnika župnika Magajno. Mladina je danes po vojni res pokvarjena, le žal, da se s političnimi hujskarijami po načinu klerikalnih listov ne bo poboljšala, temveč še poslabšala.

+ Sodba o vodji slovenskih zemljoradnikov. Jugoslovanski akademski agrarni klub v Pragi je na svojem sestanku 4. t. m. sklenil resolucijo, v kateri obsoja početje drja. Antona Novačana, ustanovitelja slovenske zemljoradniške stranke, ki je krenila čisto na radičevsko pot. Med drugim pravi resolucija: «To je gotovo kriva pot! Tem manj je smel nanjo kreniti g. Novačan, ki je bil vzgojen in je odrasel v času, ko je bila jugoslovanska misel najmočnejša in jugoslovansko delovanje najzmagovitejše. Po njegovem izstopu v Celju mi ne verjamemo več g. Novačanu ter smatramo njegovo delo za škodljivo in opasno za zdrav razvoj edinstvenega jugoslovanskega kmetijskega pokreta.» — Zadnja «Naša vas» je čisto odkrito izpovedala, da so slovenski zemljoradniki za federativno republiko. Po tej izjavi in po drugih znakih se jasno vidi, da jo dr. Novačan jadra v naročje Radiča in da se je izneveril monarhističnim srbskim zemljoradnikom, od katerih je dobil podporo za osnovanje glasila «Naša vas». Edino dobro je, da je malo ljudi, koji so nasledili dr. Novačanu, ki menjava svoje politično «prepričanje» kakor kameleon svoje barve. Svoječasno od Avstrijcev preganjani brezpogojni Jugoslovani dr. Novačan jo je daleč zavozil.

+ «Domoljub» se ne sme čitati med vojaki. Pišejo nam: «Domoljub» se pritožuje nad tem, da ga vojaške komande ponekod zaradi hujskajoče vsebine ne dovoljujejo čitati vojakom. Ta prepoved gotovo ni čisto umestna in bi bilo mnogo boljše, če bi se z vojaške strani vsako takšno hujskanje stvarno ovrglo. Da so se

pa baje nad «Domoljuba» spravili zato, ker je krščanski list, je pa seveda pri «Domoljubu» samem pečena raca. Sicer sta pa «Domoljub» in krščanstvo dva zelo si nasprotujoča pojma, ker potuhnjeno tercijalstvo in hinavsko svetohlinstvo še ni krščanstvo. Tudi rovtarsko preklanje po političnih nasprotnikih in po Sokolih nima s Kristusovimi nauki po našem prav nič skupnega.

+ V čem so si nasprotniki edini? Ako demokrati list človeku, ki neprestano sika in špika, vrže polno sicer bridko resnico v obraz, nastane krik in vik o dostojnosti itd. Če pa nasprotni listi dan za dnevom grmadijo laži na laži, pa ni nič hudega. Nasprotniki namreč tako mislijo, ki so si drugače tudi v laseh, le v nasprotstvu proti demokratom so solidarni in enih misli. Tako slično je s Peskovo afero. «Jugoslavija» neprestano hujska, neprestano grmadi laži in budalosti, če pa potem dobi po grbi njen lastnik, so «vsi križi dol». Tu ne koristi opravičevanje g. Peska, da on sam ne piše v list. Toliko vpliva bo menda vendar kot lastnik imel, da bi svoje urednike naučil malo več dostojnosti

Zdravstvo

NEKAJ ZDAVSTVENEGA POUKA ZA POROČENCE IN ZA ONE, KI SE HOČEJO POROČITI.

Ne poroči nikdar bolne ženske, oziroma bolnega moškega, in sicer zlasti zaradi tega, ker iz takega zakona ne more biti zdravih otrok. Pred vsem spolno bolne ali jetične osebe ne poroči! Zahtevaj od žene ali neveste, da se zdravniško preišče.

Stopiti v zakon je najprimernejše: za moške med 23. in 27. letom, za ženske pa med 20. in 24. letom, ker je v tej dobi človek popolnoma zrel in sposoben, da ima zdrave in trdne otroke.

Spolna razdraženost je za človeško zdravje mnogo škodljivejša nego celo popolna vzdržnost. Iz zdravstvenih ozirov je priporočati največjo zmernost.

Polagaj največjo pazljivost na otroško vzgojo. Otroku je potreben duševni mir in telesna gibčnost. Ako otrok tega nima, ne bo nikoli zdrav.

z Solne kopeli. Solnce ni samo izvor vse toplote, temveč tudi vsega življenja. Brez solnca ne bi moglo živeti nobeno živo bitje in nobena rastlina. Ljudje kakor tudi živali, ki prebivajo v mračnih prostorih, slabijo, postajajo malokrvni in jih kmalu pobere bolezen. Zato se ne skrivaj pred solncem in se ga ne boj! Solnce vpliva blagodejno na celo človeško telo, povečuje tek do jedi, olajšuje prebavo, pospešuje kemijske preosnove v organizmu, povišuje izločanje žlez in izločanje seča in znoja, kar je tudi v prid čiščenju krvi in vsega organizma itd. Kratko rečeno: Solnce daje moč in zdravje. Solne kopeli, združene s kopanjem v morski ali rečni vodi, utrjujejo zdravje. Zatorej, čim bo voda dovolj topla, se hodi pogostokrat kopat, in sicer tako, da ležiš dalje časa na solncu, a v vodi se ne združuj predolgo časa.

Zanimivosti

SANJSKE BUKVE.

Včasih si ljudje radi mučijo glavo s tem, kar se jim je sanjalo čez noč. Da temu in onemu olajšamo delo, prinašamo tu par primerov, kako je mogoče sanje raztolmačiti baje prav zanesljivo in brez pomot. Kdor se bo držal naših navodil, mu sanje gotovo ne bodo belile las.

Torej čujte:

Blato, v globoko priti: težko se oprati.

Bolezen prestati, naznanja dobro zdravje.

Brezno, pred njim stati: mogoče vanj pasti.

Brinje, močiti ga: brinjevec piti.

Čebulo lupiti: solze točiti.

Dar dajati: nehvaležnost žeti.

Duhovna videti: oškodovan biti.

Eno nogo imeti: ob berglji hoditi.

Fige kazati: pameten biti.

Gospa, več jih imeti: od ene tepen biti.

Gumbi, ne jih imeti: oženjen biti.

Lim, z njim limati: naliman biti.

Mazilo, rabiti ga: na višjem mestu uspeti.

Vsem, ki se bodo ravnali pri razlaganju sanj po tem tolmaču, želimo obilo sreče in — malo sanj.

BOLJŠEVIKI PRED TISOČ LETI.

Mnogokrat čujemo, da ni na svetu nič novega, temveč da je vse samo ponavljanje. Kar je danes novo, je jutri staro, pojutranjem propade in se pozabi, čez leto dni pa je lahko zopet živo in novo.

Ne vemo, če to velja povsod, gotovo pa velja to o boljševikih. Ko so se pojavili boljševiki na Ruskem, se je zdelo vsemu svetu to čisto nekaj novega, čeprav nam zgodovina ve poročati, da so boljševiki živeli že celih tisoč let pred ruskimi.

Bilo je to na Kitajskem, kjer si je okrog leta 1000. po Kristusu sestavil neki modrijan Vang-Sen poseben družabni red, ki je bil v glavnem čisto podoben današnjemu boljševiškem.

Izmed zahtev omenjenega modrijana navajamo tele: Vsa zemlja naj se razdeli; žetev bodi državna last; vso trgovino, obrt in industrijo naj prevzame država. Razdeljevanje živeli naj oskrbuje poseben državni urad.

Vang-Sen je pregovoril cesarja, da je začel res po vsej državi z imenovanimi novotarijami, ki so se pa na Kitajskem obnesle prav tako slabo, kakor danes na Ruskem. Hujšega poloma je rešila Kitajce samo cesarjeva smrt. Po njegovi smrti so «boljševizem» takoj opustili in v državi je zavladal red.

NELOČLJIVA DVOJČKA.

Pretekli dni je razburjalo časopisje iz Čikage javnost z raznimi daljšimi in krajšimi poročili o sestrah-dvojčkah, ki sta bili zraščeni na ledjih skupaj in sta bili seveda tako — neločljivi, o čemur smo že kratko poročali. Stari sta bili dvainštirideset let. Ena, Roza, je bila tudi poročena in je imela že dvajstletnega sinčka.

Medtem je druga, Jožefa, obolela. Lotila se je je huda zlatenica, ki je ni bilo mogoče ozdraviti. Dannadan je bilo jasneje, da bo morala umreti.

Stvar je postala zanimiva zlasti za zdravnike. Če umrje ena, ali bo tudi druga? Ali bi bilo mogoče Rozi rešiti življenje, ako bi jo poizkusili odrezati od obolele Jožefe? Ugibali so semtertja in so že tako na pol sklenili, da poizkusijo z operacijo. Vendar so imeli težke pomisleke, kajti sestri sta bili tako globoko zraščeni, da bi poizkus ločitve lahko obema prinesel smrt.

Nazadnje se je bolezen Jožefe tako poslabšala, da ni bilo pomoči. Tedaj je Roza izjavila, da noče operacije, ampak da hoče umreti s sestro, kakor je tudi živela z njo.

Seveda je bila zdravnikom ta izjava prav dobrodošla. Kakor so sicer mnogo govorili o operaciji, vendar menda nikomur ni posebno dišalo hoditi v žerjavico po kostanj.

Tako sta sestri kmalu druga za drugo umrli. Ker sta dolgo let hodili po svetu in sta se kot posebna zanimivost razkazovali ljudem po cirkusih, se jima je sčasoma nabralo znatno premoženje, ki sta ga v oporoki zapustili Rozinemu dvanajstletnemu sinu.

Smrt je z enim mahom kratko rešila vse: zdravnikom se ni bilo treba ukvarjati z nevhvaležno operacijo, sestri sta bili rešeni trpljenja, občinstvo razburjanja, mali pa je dobil dedščino, ki mu bo olajšala življenja dni.

NEMŠKE ŽRTVE V SVETOVNI VOJNI.

Nemška vlada je nedavno izdala izkaz človeških žrtev, ki jih je utrpela Nemčija tekom svetovne vojne.

Po teh podatkih je v svetovni vojni vsako uro bilo 46 nemških vojakov ubitih, a 109 je bilo vsako uro ranjenih. Pod orožje je poklicala Nemčija tekom vojne 13 milijonov mož. Od teh jih je padlo na bojiščih 1.808.779. Izgube so bile torej tako strašne, da lahko računamo, da je bil vsak sedmi Nемеc, ki je šel v vojno, ubit. Padlo je poleg moštva seveda tudi veliko število častnikov, namreč 55.000, ranjenih pa je bilo 96.000.

Te mrtve številke nam govore s strahovito jasnostjo, v kakšno nesrečo zaide lahko narod, ki stremi v svoji pohlepnosti samo za tem, kako bi si podjarmil in usužnjil druge narode.

ZARADI NESREČE SVOJE DOMOVINE — IZVRŠIL SAMOMOR.

V Londonu se je zastrupil neki Nемеc, urar po poklicu, ki je na dan sklenitve premirja prisegel, da ne bo nikdar več spal v nobeni postelji, dokler ne bo Nemčija maščevana.

Bil je star 83 let ter je zapustil pismo, kjer pravi:

«Ni mi žal zapustiti svet z vsemi njegovimi zadregami, a jaz odhajam s čisto vestjo. Nikdar nisem storil nikomur ničesar žalega, nikdar nisem bil prenapet v nobenem oziru, nisem niti kadil, pil, ne igral ter tudi nisem nikdar imel nobenega opravka z ženskami.»

Kakor človeka pretrese smrt, se nam zdj ta-le Nемеc s svojo klavirno ljubeznijo vendarle smešen. Mnogo bolj možato in tudi bolj iskreno bi bil pokazal ljubezen do svoje domovine, če bi ji skušal z vestnim izvrševanjem svojega poklica pomagati v nesreči. Ne bežati, delati! — to mora biti geslo vsakega treznega človeka. Kdor si pa zaradi ene ali druge nezgode sam jemlje življenje, je čisto navaden — strahopetec.

Razno

× Kaj vse ljudem dela preglavice. Kakor marsikateri mož, ki ima ženo-lepoticu, je bil tudi N. Hrovatin strašno ljubosumen. Vedno je bil v strahu, kdaj mu bo žena kakšno zagodila, in je skrbno stikal za njo. Pa šment, res se mu je posrečilo, da jo je nekoč zalotil, ko je poljubila nekoga moškega. Zdaj pa hajdi tožit!

To je nezvestoba. Taka žena naj gre kamor hoče, ker k možu ne spada več. Tako je mislil seveda N. Hrovatin. Pri sodni obravnavi je pa tudi sodnik povedal svoje mnenje. Dejal je namreč, da takole en poljubček ni nič tako strašno hudega, da bi moral mož bežati od žene, ali pa narobe. Nasprotno. Poljub je po sodnikovem mnenju tako nedolžna zadeva, da si mož ne sme beliti las, če včasih žena razven njemu še komu drugemu hoče ustreči s poljubom.

× **Ženske porotnice.** Medtem ko so pri nas k porotnim obravnavam kot porotniki pripuščeni samo moški, je na Poljskem po zadnjih vesteh omogočeno tudi ženskam, da postanejo porotnice. No, takole kak Abrahamov sin, ki zna tako sladko in zapeljivo vzdihovati in zatrevati svojo nedolžnost, da bi se ga celo kamen usmilil, če bi mu — verjel, bo že prišel pri «mešani» poroti bolj srečno «skozi» nego pri sami moški, ali ne?

× **Nerojena nevesta.** Neki francoski list prinaša sledečo vest: Leta 1898. se je narodila nekemu kmetu hčerka. Bilo je baš med žetvijo, torej dela ogromno. Kmet rojstva svoje hčere ni naznanil takoj, nego šele čez dvajset dni. Občinski urad pa se je razjezil: «Vsaj tekom treh dni bi jo morali naznaniti!» In kmet je bil ovađen ter je moral plačati 25 frankov globe z vsemi stroški. Plačal je in odšel domu. Nihče ni dejal kmetu: Zdaj moraš hčer javiti znova! Občinski urad pa vpisuje otroke le na prijavo staršev. Čas je potekal, dekleta je doraslo, doseglo 25. leto, postalo nevesta in se hotelo poročiti. Zahtevalo je uradno potrdilo o svojem rojstvu, tedaj pa se je izkazalo, da dekleta sploh še ni rojeno, zakaj občinska matrika je nima vpisane. Cerkevni rojstni list, šolska izpričevala niso uradni dokumenti; velja le to, kar izda občina. Zopet je tekel oče na občinski urad javit leta 1898. rojeno hčer, a zopet so ga zavrnili in ponovno ga hoteli kaznovati. Izkazal se je pa, da je že plačal 25 frankov kazni. Ali dekleta je že polnoletno ter se mora torej sam javiti, če hoče, da jo vpišejo v matriko. Vsa zbegana nevesta je torej pritekla se sama javit, da je resnično rojena. Toda nahnulili so jo, da se mora legitimirati, privedi priče itd. Če je šlo vse po sreči, je danes morda že omožena. Gotovo pa ni!

× **Levi odnesli deklico.** Ameriški listi prinašajo romantično prigodnico o mali deklici, katero so levi odnesli v svoj brlog in ki se je potem rešila živa in zdrava iz levjih krempljev. Znameniti lovec Swart je prebival nekaj časa s svojo ženo in triletno hčerko v bližini reke krokodilov. Mati je nekoč prala perilo in ko se ozre po otroku, ga ni bilo nikjer. Zaman so potem preiskali celo okolico. Čez nekaj dni pa prideva v kolibo dva domačina in pravita Swartu: «Beli človek, našli smo tvoje dete. Vzemij svojo puško in idi z nama!» Domačina sta vodila lovca pa obali reke kakih 5 km daleč in mu pokazala, kako levinja obližuje njegovo dete istočasno s svo-

jimi mladiči. Swart je sprožil puško ter tako nagnal leve v beg, otrok pa je ostal in čez nekaj trenutkov ga je držal srečni oče v naročju. Obleka otrokova je bila raztrgana in koža ponekodi ranjena, sicer pa je bil otrok popolnoma zdrav.

Za smeh in kratek čas

Zakaj bi rad živel.

V neko veliko mesto je prišel zdravnik, o katerem je šel glas, da človeku lahko podaljša življenje na sto let. Šment, pa je zaslišal o tem tudi Peter Krivenčar in se je odpravil k njemu.

«Koliko ste stari?» ga je vprašal zdravnik.

«Petdeset let.»

«In bi radi živeli še petdeset?»

«Še sto, gospod dohtar, še sto jih prosim.»

«Ali kadite?»

«Ne!» se je odrezal Peter.

«Ali pijete?»

«Ne.»

«Ali ljubite, hm, tako-le — mlada dekleta?»

«Bog nas varuj!» se je prekrizal Peter.

«Kaj pa ste po poklicu?»

«Mežnar, gospod dohtar.»

«Zakaj bi pa radi tako dolgo živeli?»

«I, katoliški poslanec bi še enkrat rad postal, da bi imel malo priboljška na stare dni...»

Pred sodiščem.

Sodnik: «Vas so zasačili, ko ste ravno blagajno odpirali pri trgovcu Debeluharju. Kaj pravite na to?»

Tat: «Kaj naj pa rečem? Smolo sem imel, ker so me prehitro zasačili.»

Konj brez opreme mu nič ne koristi.

Sodnik: «Ni vam bilo dovolj, da ste ukradli konja, temveč ste morali odnesti še vso konjsko opremo.»

Tat: «Ali ste čudni! Kaj mi pa koristi konj brez opreme?»

Znamenje časa.

Menih: «Oprostite, gospod, jaz pobiram za reveže in prosim za staro obleko.»

Uradnik: «Nimam ničesar.»

Menih: «Kaj pa naredite s staro obleko?»

Uradnik: «Nosim jo.»

DOBRA ŽENA IN MATI ima pri hiši vedno nekoliko steklenic lekarnar Fellerjevega prijetno dišečega «Elsafluida», ki dobro služi za drgnjenje hrbta, rok, nog in celotnega telesa ter se uporablja kot lepotilo (kosmetikum) za nego ust, kože in glave. «Elsafluid» je mnogo močnejši, izdatnejši in bolj delujoč nego francosko žganje. 3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica z zamotom in poštnino vred 48 kron. Razpošilja ga: Evgen V. Feller v Stubici donji, Elsatrg št. 360 (Hrvaško).

Kaj je Elsafluid — to se zna!

Lekarnar Feller — Stubica!

Enostavno.

Posestnik: «S čim pa se pečate sedaj, g. profesor?»

Profesor: «Rad bi iznašel, česa dá iz mešanice krompirja, repe, pose, odpadkov in podobnega narediti mast.»

Posestnik: «To je vendar popolnoma enostavno. Hranite svinje s tem, pa boste imeli mast.»

Pestunja.

Pestunja: «Ah, milostiva, meni se je v parku izgubil otrok.»

Milostiva: «Za božjo voljo, zakaj niste takoj govorili s stražnikom?»

Pestunja: «Ah, milostiva, saj sem ves čas govorila z njim.»

Oddaljenost gostilne.

Stric: «Ali je gostilna, kamor zahajaš, daleč od tukaj?»

Student: «Tja je 10 minut, nazaj pa eno uro.»

Ženski kotichek

Večje posode iz cinka se snažijo, ako vlijemo nekaj salmijaka na debelo cunjno in jih s to krepko odrgnemo. Po takem postopanju postanejo posode zopet svetle in izgubijo madeže.

LEPOTA

kože, obraza, vrata, rok, kakor tudi opa rast las se more doseči samo z razumno nego lepote. Tisočera priznanja so dospela iz vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

„Elsa“ lilijsko mlečno mlo, najboljšje blago, najfiniješe „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 K.

„Elsa“ obrazna pomada odpravi vsako nečistost kože, solne pege, zajedance, nabore itd. ter naredi kožo mehko, rožnatobelo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

„Elsa“ Tanochina pomada za rast las krepi kožo glave, preprečuje lupljenje, lomljenje in cepanje las, zaprebuje prhut, prerano osivelost itd.; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 K.

Prodajalci dobe, če naroče najmanj 12 kosov enega predmeta, popust v naravi.

Razno: Lilijsko mleko 15 K; brkomaz 8 K; najfiniješe Hega-puder dr. Klugerja v velikih originalnih skatlah 30 K; najfiniješe Hega-zobni prašek v patent-skatlah 30 K; puder za gospe v vrečkah 5 K; zobni prašek v skatlah 7 K, v vrečkah 5 K; Sachet-difusa za perilo 8 K; Schampooon za lase 5 K; rumenila, 12 listkov 24 K; najfiniješe parium po 40 in 50 K; močna voda za lase 58 K. Za te razne predmete se zamot in poštnina posebe računata.

EVGEN V. FELLER, lekarnar,

STUBICA donja, Elsatrg št. 360
40-1 (Hrvaško). 48/144/III a.

Varčna gospodinja rabi edinole

GAZELA MILO

ki je najboljšje in najcenejše!

Delniška glavnicai
K 30.000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog
K 10.000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metkovič, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in širo-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. **Izdaja:** Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovaške kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.